YARIM AY

NUMARA 4

15 Kuruş

15 Günden 15 Güne

Muharrirler Eşek besliyecekler, Ankara caddesinde Aygır haraları kurulacak!

Geçenlerde, Himayei Hayvanat cemiyeti, eşeklere iyi bakanlara mükâfat vadetmişti. Geçen gün de gazetelerde, bana bu geçmiş vadı hatırlatan bir havadis okudum: şimdi de, Ziraat Bakanlığı, aygırlarını iyi yetiştirenlere ikramiye dağıtıyormuş.

Eh, bu vaıddan sonra aygırlara da gün doğdu demektir.

Zaman zaman hayvanların başlarına konan bu devlet kuşlarını gördükçe, nerede ise dört ayaklı doğmadığıma pişman olacağım geliyor.

Hoş; kısmete, devlete konmak için mutlaka dört ayaklı olmağa lüzum yok ya. Hayvanın iki ayaklısı da olur. Yeter ki, daima dört ayak üstüne düşebilsin. Neyse, lâfı uzatıp da mevzuu kaybetmekte mana yok.

Zira ben kalemi kâğıdı; hayvanlığın imrenmeğe lâyık olduğunu isbat maksadile almadım elime.

Şüphe yok ki, meselâ: aygır, at, eşek, katır, horoz, kedi, köpek, hindi, tavuk, öküz, koyun, inek bize faidelerinden, hizmetlerinden gayri fenalıkları dokunmayan hayvanlardır. Ve bizler, dünya kurula'ıdanberi, kursaklarımızı, bu hayvancıkların etlerile, sütlerile, yağlarile, ilik ve beyinlerile beslemişizdir.

Hattâ meselâ şu anda, ayağımdaki kunduranın tabanında, köselesinde bile bu hayvancıkların hakları vardır.

Hülâsa, bu hayvancıklardan ettiğimiz sayısız istifadeleri, en yakın hemcinslerimizden bile görememişizdir, diyebilirim.

Şu halde, onlara iyi bakmak, ve onlara iyi bakılmasını temin etmek, bizler için ödenmesi elzem bir borçtur.

Fakat ne yalan söyliyeyim, bu borcun ödenmeğe başlandığını bildiren havadis bana, sevinç kadar elem de verdi.

Ve:

— Acaba, dedim, niçin diğer bazı makamlarımız borç ödemekte Ziraat Bakanlığından ibret almıyorlar? Yoksa borçları bini aştığı için, yegâne çareyi, buzlu hoşafa kaşık sallamakta mı buluyorlar?

Bu Sayıdaki Yazılardan Bazıları

Çağlayan (Bir Hikâye)
Cahit Uçuk

Morg (Röportaj)
Naci Sadullah

Avar Oğlu (Roman)
Ziya Şakır

İstanbulu Göresim Geldi

Günah Gönüllüleri (Roman)
M. S.

Fatuş (Bir Hikâye)
Mümtaz Zeki

Körler Görüyor, Sağırlar Duyuyor, Dilsizler Konuşuyor.

Napoleonun Aşk Mektubları

Osmanlı İmparatorluğunun Yemendeki Son Vekili

Lâleler (Fantazi)
Mustafa Niyazi

Moda - Sinema - Bilmece

— Canım, diyeceksiniz, müruru zamana uğramaları yaklaşan bu borçlarla, buğalarına iyi bakanlara ikramiye verilmesi arasında ne münasebet var ki?

Bazı hayvanlara; bizlere hizmetleri, yardımları dokunan birer mahlûk oldukları içindir ki, ihtimam gösterilmesini istiyoruz.

Ve bu faideli canlı eserlerin yetiştiricilerini, en yüklü ikramiyelere lâyık buluyoruz.

Fakat faideli eser, yetistiricisi maddî manevî teşvike lâyık görülen eser, sade eti, budu yenilen hayvanlar mıdır?

Meselâ: edebî, ilmî, fennî, iktisadî, içtimaî bir eser; insanlığa, besli bir aygır, güçlü kuvvetli bir eşek, semiz bir tavuk, yağlı bir koyun kadar olsun faideli ve lâzım değil midir?

O halde niçin; edebî, ilmî, fennî, eser yazan müellifler; iktisadî, içtimaî eser basan müesseseler, eşek, ahırlarının, inek haralarının sahipleri kadar olsun yardım görmüyorlar?

Böyle bir yardıma onlar neden lâyık değil? Böyle bir yardıma lâyık eser mi çıkmıyor? Çıkmıyorsa sebepleri nedir? Bu sebepleri araştırmak istemez mi? Sebepler bulunduktan sonra, ona göre bir yol tutulması icabetmez mi? Bu yol nasıl tutulacak? Bu işi kim üzerine alacak? Bazen haklı, bazen haksız.. bazen yerli, bazen yersiz eser mennetmekle iş olup biter mi? Mazinin tesfiyesi yapılırken, istikbali düşünmek te gerek değil midir? Bütün bu sorgular karşılıksız kalırsa?...

Bu gidişle, müesseseler telif olunmuş değerli eserleri basabilmek için, matbaalarının yanı başında birer aygır harası açacaklar, zavallı muharrirler de; fakir nafakalarından kısıp, birer eşek beslemeğe mecbur kalacaklar...

Ve, eser telif edebilmek için, Ziraat Bakanlığının adadığı ikramiyeyi kazanmağa çalışacaklar!

— Akşamdanberi içiyoruz. Celâl ağabey, ve ben akşamdanberi, kadehlerden bir tanesini olsun kaldırırken, ağabeyimi hatırlamanı bekledim; ağabeyimi hatırlayacağını umdum.

Benimle karşı karşıya olmak bile sana onu hatırlatmıyor mu?

Onun bu ithamında, bu sualinde samimî olmadığı aşikârdı. Ben, lakırdı arasında, onun yuvarladığı kadehlerin adedini kontrol edememiştim; ve kadehler onun içindeki neş'eyi üzerine su dökülmüş bir ateş gibi körletmişlerdi. İçki alışmıyanlara; hattâ çok defa ezelî müptelâlarına bile ayni oyunu oynar.

İlk kadehler, neş'enin görünmez alevini, üzerine benzin dökülmüş gibi parlatır, fakat muayyen bir miktara kadar.

Bu miktarı aşan damlalar neş'enin alevini, bir yangın hortumu gibi söndürür.

Ve sadece bu alevi söndürmekle de kalmaz, insanın hüviyyetindeki maddi, manevî olanca hayatiyetini, tıpkı afyon gibi, esrar gibi uyuşturur, öldürür. Ondan sonra kurşunlaşan kafaların pembe adesesi kararır. Cılızlaşan sinirler asabî bir buhran istidadile titremeye başlar.

Hicranın gözlerinden; sarhoşluğun bu fena haleti içinde olduğu belliydi. Ve o, şu anda; herşeyi, kurşunlaşan kafasının kararan adesesiyle görüyor, gayri ihtiyarî; hep fena, acı hatıraları anıyordu.

Onda, acı şeyleri konuşmak, hatta ağlamak.. ihtiyaç halindeydi şu anda.

Ve onun bana sitemi, beni ithamı, bu ihtiyacını tatmine yol açmak isteğinden doğuyordu.

İçkinin, insan bünyelerine yaptığı muhtelif tesirleri, çok yakından ve çok iyi bilirim.

Bu itibarla; bu tahlilimde yanılmadığıma kanidim.

Hicranın yaşaran gözleri de, tahlilimde yanılmadığımı isbat ediyordu:

— Yanılıyorsun Hicran... dedim. Ben Mahmudu kaybettikten sonra içtiğim bütün kadehleri, onun hatırasını anmakla zehirledim. Hele seni gördükten sonra, sızısı tahammül edilebilecek kadar azalan bu hasret yarası, büsbütün deşilmişti. Eğer bu gece tasasız bir keyifle konuştumsa; onun adını hiç anmadımsa, bu, senin masum neş'eni kurutmamak istediğim içindi Hicran!.. Onu unuttuğum için değil!

GÜNAH GÖNÜL

Hicran ağlıyordu. Hem de az evvelki gibi için için değil. Ağladığını saklamaya lüzum görmeden...

Yerinden kalktı. Boş kadehimi doldurdu. Elime verdi. Kendi kadehini de kaldırdı ve:

— Affet beni Celâl ağabey... dedi. Ben, insanları anlayamayan bir kızım. Seni haksız yere kırdım.

Bu kadehi ağabeyim için içelim. Onun seni çok sevmekte ne kadar haklı olduğunu, şimdi daha iyi anlıyorum. Ondan konuşalım. Ve göreceksin ki, onun lâfını etmek, sandığı[m] neş'emi kırmıyacak.. bilâkis, çok çoğaltacak!

Bu sonuncuyu da içmek, ona fazla gelecekti. Fakat bunu düşün[mek]te çok geç kalmıştım.

O, kadehini son yudumuna [kadar] yuvarladıktan sonra, divanın ü[stüne] yüzükoyun uzandı. Dirseklerini [yastık]lara yerleştirdi. Ve çenesini avuçla[rının] içine koyarak, gözlerini sobada tu[tuşan] odunların alevlerine dikti. R[...] konuşur gibi:

YERLİ
DUYGU
VE
HAYAT
ROMANI
No. 4

Yazan :

M. S.

LÜLERİ

— Bilsen, Celâl ağabey, dedi, bilsen, onun ölümünden sonra, hele senin aramızdan çıkışından sonra ne kadar yalnız kaldım; ve neler çektim..

Bu samimî hava Hicranın sinirlerini, sıcak bir kompres gibi yumuşatmıştı. Senelerin, küçük kalbinde ve hafızasında birikdirdiği bütün acılar, göz bebeklerinde toplanmıştı sanki.

Ceza görmiyeceğine inanmış saf bir mücrimin çözüklüğü gelmişti diline.

Gözlerim, yorgun ve baygın gözlerinde.. soluk gül renkli dudaklarında; dinliyordum onu. Sesi; uzaklarda akan bir pınar şırıltısı gibi geliyordu bana.

Konuşması; anlattığı gönül burkucu hatıraların acısını bile duyurmayacak kadar, tatlıydı çünkü.

Evlerinden ayrılışımdan, kendisini buluşuma kadar geçen hayatının bütün safhalarını anlatıyordu :

Ben aralarından çekildikten sonra, yaşayışlarının şirazesi bütün bütün bozulmuş.

Kadın, en kötü, en çenesi düşük, en kahrı çekilmez kaynanaları aratacak bir üvey ana kesilmiş kızın başına.

Girdiği leylî mektebi bitirinceye kadar oldukça rahatmış. Haftanın tatil gecesinde evinde duyduğu acıları, mekteb hayatının neş'eli, samimî muhitinde avutabiliyormuş. Asıl facia, eline diplomasını verdikleri gün başlamış.

Zira ihtiyarlığın çukuruna yuvarlandıkça cılızlaşan Bay Saffet, bütün gemlerini bu çekirdekten yetişme şıllığın ellerine vermiş.

Hattâ nihayet, günün birinde olanca servetini de onun üstüne yapmış; ve sade kızını değil, dünyayı görmez olmuş bu kadın yüzünden.

Ve kadın, bu temiz yuvayı, bütün mahallelinin gözlerine batan bir kötü ev haline getirmiş !

Evin içine, vakitli vakitsiz girip çıkan erkeklerin, haddi hesabı tutulmaz olmuş.

Saniye; bu ne oldukları belirsiz gençlerin herbirine, bir başka akraba sıfatı takmış; şuuru, anlayışı, görüşü; kaldırım taşına sürtülmüş ekmek bıçağı gibi körleşen Bay Saffet, bu "akraba„(!) lardan hiçbirisinden şübhelenmemiş bile.

Saniye; her gece kurulan ve çok dafa sabahlara kadar süren sazlı, gazelli içkiler sofrasına Hicranı da katmak için elinden, dilinden gelen hiçbir gayretden kaçınmamış.

Hicran; havası iğrençleşen evinin içinde dönen bütün dolabları seziyormuş, ve zavallı kızcağız, tıbkı, dört bucağı tutuşmuş bir odada yanmaktan korunan bir biçare gibi, kıvranıyormuş.

Yemeğini gizlice mutfakta yiyor, erkenden çekildiği odasının kapısını kilidleyerek, sazın, gazelin dindiği geç saatlere kadar ağlıyormuş.

Hikâyesinin burasında Hicran sus-

(Sonu 28 inci sayfada)

İstanbul! göresim geldi seni:

Uzun sürdü yolculuk. Sularında pulları pırıltılı balıklar yüzen denizleri bir şarkı gibi dolaştım. Ak yeleleri yelde savrulan dalgalar aştı üstümden. Dallarında, içi aydınlıklı kırmızı top fenerler gibi, altın portakallar sarkan kıyıların kokusuyla bayıldı içim, ve seni göresim geldi İstanbul!.

Gemim git gide yaklaşıyor sana, çizgilerini, boyalarını, karanlıklarını ve aydınlıklarını git gide daha iyi seçiyorum. Gök gözlü, sarışın bir kadın başına benziyorsun.

Sana Kostantinopl, sana Dersaadet, sana İstanbul diyorlar; benim ne ona, ne ötekine değil sana göresim geldi İSTANBUL!..

◆

Duvarları çinili, kubbeleri altın kakmalı saraylar beldesi diyorlar sana; sana ak gelinler gibi narin minareler şehri diyorlar.

Sen benim için, herşeyden önce martılar şehrisin.

Senden uzakken; ne Çamlıcanı, ne Göksuyunu, ne Adalarını göresim geldi. Senden uzakken martıların; kıvrılan, inen, kalkan ak bir duman gibi tüttü gözümde. Senin martıların kadar sana benziyen hiçbir şeyin yoktur.

◆

Seni göresim geldi İstanbul! Martıların yüreğimde haykırıyorlar, sana yaklaştığımı ilkönce onlar haber verdi bana. Sevgilimden selâmı bana ilk onlar getirdi.

Sana yaklaşıyorum İstanbul! Başımın çevresinde martıların uçuşuyor. Ak kanatlı, mercan gözlü, deniz çığlıklı martıların.

YAZAN :

ZİYA ŞAKIR

AVAR OĞLU

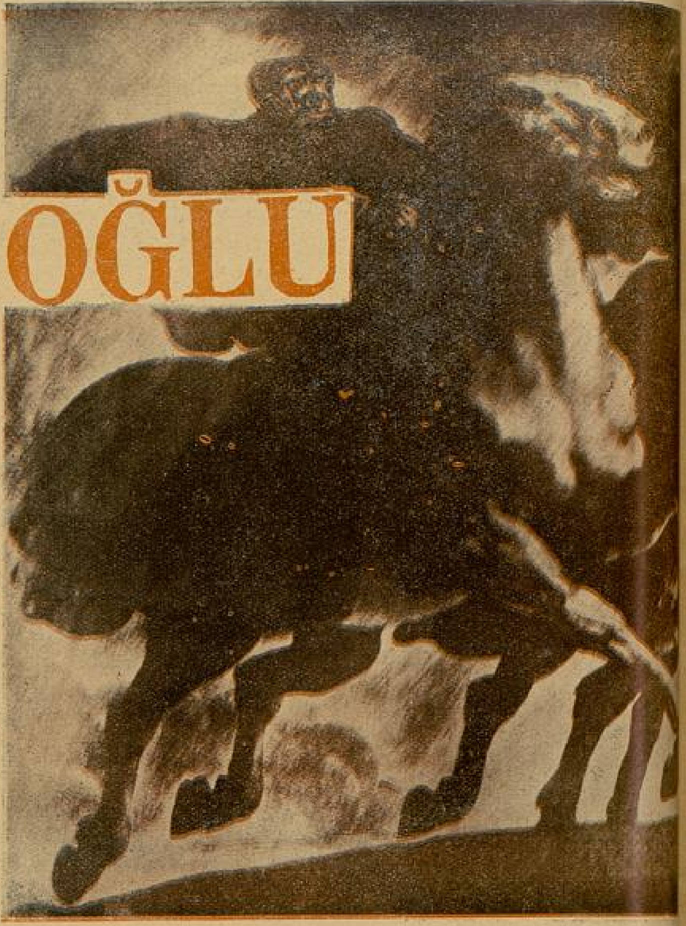

AŞK KAHRAMANLIK VE TARİH

No. 2

Mehtabın solgun ışıkları, yüzlerce yıllık ulu çam ve sanuber ağaçarlının dalları arasından süzülüyor; ucu bucağı görünmeyen uzun bir yolu aydınlatıyordu.

(Saman) ile (Bo-si-ta), hafif bir sincabî tülle örtülmüş gibi uzayan bu yolda, yeleleri dikilmiş atlar üzerinde çılgın bir süratle uçuyorlar.. Arkalarında koyu bir toz bulutu bırakarak, meçhul ufuklara doğru akıp gidiyorlardı.

Şaman, kendisile at başı beraber giden, kadının beline sarılarak sordu:

— Nereye gidiyoruz, Hatun?..

Bo-si-ta, gözlerini yolun son noktasından ayırmıyarak cevap verdi:

— Mo-ho!.. Seninle beraber olduktan sonra... dünyanın son noktasına kadar gitmeye hazırım.

Şaman, elini kaldırdı. Atın delice koşmasından dalga dalga havalanan kadının gür saçlarını okşadı. Sesi, titreye titreye homurdandı.

— Bu fedakârlık çok değil mi ?..

— Hayır.. hatta, az bile.

— Niçin ?.. benden bu kadar mı memnun kaldın.

— Mo-ho!.. sen bana, hayatın bütün lezzetini tattıran ilk erkek oldun.

— Ya kocan?.. o gürbüz.. o kudretli, o cesur, Hâkan?..

— Senin ilâhî kudretinin yanında, o, bir paçavra gibi pörsümüş kaldı. Sen, insanların malik olduğu kuvvetlerin fevkinde bir kudrete maliksin.. artık beni bırakma, al, götür. Seninle dağ başlarında yaşayalım. İlâhlarla konuşalım. Çoraklıktan bunalan, aç aklan milletlerin tarlalarına yağmurlar yağdıralım.. bağlı olan sevgililerin büyülerini bozalım. Hasretleri, biribirine kavuşturalım. Ve biz de, bana biraz evvel tattırdığın, o emsalsiz zevk içinde yaşıyalım.

Şaman, hafifçe gülümsedi.

— Bo-si-ta!.. Dünyanın zevki, süratle akan bir çağlıyana benzer. Zevkin arkasından elem.. saadetin arkasından felâket.. sürürün arkasından keder gelir.. Hayatın, uzunca süren bir rüyadan başka birşey olmadığını, bilmiyor musun?

— Ben, o rüyanın en tatlı demlerini yaşıyorum. Ve bu rüyayı, ölünceye kadar görmek istiyorum.

— Sonra, pişman olmaz?.

— Asla...

Çılgın iki nara biribirine karıştı. Topuklar, atların karnını kuvvetle yumrukladı. Köpük içinde kalan hayvanların burunları horladı. O çılgın sürat, biraz daha arttı.

❀

(Avar ülkesi)nin dört tarafına akan süvariler, boş dönmüşlerdi. Şaman ile kaçan Hatunun izini bile görememişlerdi. Hemen herkes bunu, Şamanın kullandığı sehir kuvvetine atfediyor, bütün yollara ilâhların kanad gerdiği söyleniyordu.

Tunanın yalçın geçitlerinden birinde, Şamanla hatunun nurdan bir sütün içinde semalara doğru yükseldiğini görenler vardı. (Bizans) a giden yolu takip eden Avar atlıları da, birde[n] ortalığı biribirine katan korkun[ç] kasırga ile karşılaşmışlardı. Bu atl[ılar] bazıları, yerden semaya doğru u[zanan] bir bulut içinde, Şamanla Hat[unun] kendilerini, yıldırımdan kamç[ı ile] tehdit ettiklerini iddia ediyorlard[ı].

Hâkan, meyüs ve müteessirdi. B[u] bir vak'a, ne görülmüş ve ne de i[şitil]miş bir şey değildi. Her gün ken[disini] teselliye çalışan başvezir ve kuma[ndan] (Kauçe)ye nihayet son sözünü söyl[edi]:

— Artık, herşeyi.. bütün ilâh[ları] bütün mukaddes kuvvetleri i[stihfaf] ediyorum. Onları ele geçirebilmek [için] bütün servetimi, bütün kudr[etimi] ortaya dökeceğim. İcabederse, a[tım] ayak bastığı yerleri, kırıp geçirec[eğim]. Onların ikisinin de gögüslerini d[eşip] yüreklerini şu dişlerimle çiğneyece[ğim]. Çabuk emir ver; bütün ordu [hazır] olsun, demişti.

Ordu, zaten hazırdı. Borula[r] davullar çalınmağa başlar başlama[z] silâh tutan ve at üzerinde dur[maya] muktedir olan bütün Avarlar, [...] kılıçlarını boyunlarına asmışlar, [...] atlarının sırtlarına atlamışlardı.

❀

(Sonu 27 inci sayfada)

Avar oğulları, Bizans surlarına dayandıkları zaman; Bizans, yorgun bir güzel kadın gibi, kendinden geçmiş uyuyordu.

“İlâhî kadın„ denen Greto Garbo, en son çevirdiği filimde.

Yazan : **CEYMS STAR**

Holivudu Altüst Eden Kitab

Amerika-nın, sade Amerika-nın değil, bütün yeryüzünün en çok satış yapan gazetelerinin başında "Şikago Tribün„ gelir. "Şikago Tribün„ gazetesinin yazıları en fazla alâka uyandıran muharriri de "Ceyms Star„ dır. Hakikaten Ceyms Star, dünyanın en girgin, en kurnaz, ve en becerikli muharriridir.

Ve o; bu sıfatlara tamamile lâyik olduğunu, aşağıda lezzetle, merakla, alâkayla okuyacağınız büyük muvaffakiyetile bir defa daha isbat etmiştir.

Bugün; yediden yetmişe kadar bütün insanların, bahsine, dedikodusuna can ve gönülden alâka gösterdikleri bir yer vardır: Holivut.. Bu itibarla, dünyanın başlıca gazeteleri, Holivud'da daima bir muharrirlerini bulundururlar.

Ve oradaki muharrirler, aldıkları yüksek maaşlara hak kazanabilmek için, mensub oldukları gazetelere, en taze dedikoduları, en yeni havadisleri, bilhassa, en cazib, ve meraklı mülâkatları yetiştirmeğe çalışırlar.

Ve tabiî, bu yaman rekabette biribirlerini atlatabilmek için akla gelmedik kurnazlıklara, hilelere başvurmakdan da çekinmezler.

Hattâ; halkın sevdiği yıldızların samimiyetlerini, teveccühlerini kazanabilmek uğrunda, biribirlerile, tıbkı, kıskanç âşıklar gibi didişirler.

Fakat, adımlarını bile, kurnaz patronlarının direktiflerile atan Holivud yıldızları, şöhretlerini gazetecilere borçlu olduklarını bilirler.

Bu itibarla onlar, etraflarında biribirlerini atlatmaya çalışan bu, gazetecilerden hiçbirisini kırmak istemezler.

Tıbkı mavi boncuk masalı gibi, hiç hissettirmeden hepsine ayni samimiyeti gösterirler.

Fakat, hayatlarının asıl hususiyetlerini, şu veya bu sorgu karşısında hakikî düşüncelerini, hakikî kanaatlerini, bu gazetecilerin hiçbirisine ifşa etmezler; ve onlarla daima, konuşurken kelimelerini çok hesablı kullanırlar.

Bir müddet evvel, Şikago Tribün gazetesi, karilerinin talebi üzerine, meşhur röportajcısı Ceyms Star'ı Holivuda göndermiş.

Holivuda ayak basan kurnaz ve kurd gazeteci; mesleğini ifşa ettiği takdirde, arkadaşlarından fazla bir iş göremiyeceğini düşünmüş; ve sinema yıldızlarının hususiyetlerine, meslekdaşlarından fazla girebilmenin yegâne çaresini, gazeteci olduğunu gizlemekte bulmuş.

"Yarım Ay", sade Holivudu değil, dünya âlemini allak bullak eden bir kitab ele geçirdi!

Bu genç, yakışıklı, ve çok sevimli delikanlı; Greta Garbodan başlayarak; Holivudun en tanınmış yıldızlarını birer birer ele geçirmiş. Ve sırf meslekî tecessüsünü tatmin arzusile, hepsine karşı gözleri kararmış bir âşık rolü oynamış. Herbirile, ayrı ayrı, aylarca beraber yaşamış, sevilmiş, sever görünmüş, ve bu müddet esnasında da bittabi not defterlerini tıka basa şişirmiş.

Aylarca kaldığı Holivuddan, tıbkı geldiği, hattâ yaşadığı gibi, sessizce ayrılan bu yaman muharririn gazetesinde neşrettiği yazılar, Holivudda bir bomba gibi patlamış, bütün sinema âlemini allak bullak etmiş, ve sinema meraklılarını çileden çıkarmıştır.

Holivud sermayedarları, Şikago Tribüne, bu mülâkat ve müşahede serisini kesmesi için milyonlar teklif etmişler; bunda muvaffak olamayınca da Ceyms Star'ı ölümle korkutarak susturmaya çalışmışlardır.

Açıkgöz bir Amerikalı tâbi, muharrirle anlaşmış, ve gazetede intişarı biten bu mülâkatları satın alarak kitab halinde bastırmış.

Fakat, sinema kumpanyalarının sahibleri, yine harekete geçmişler, ve kapışılan bu kitabları, piyasadan bir hafta içinde -tek bir tane bırakmamasıya- toplatmışlar. Tabii de para ile doyurarak, ikinci bir tabı yapmasına mani olmuşlardır.

Amerikada bulunan değerli arkadaşımız Bay Hayri Atâ, "Holivudun iç yüzü„ adını taşıyan bu kitabı bize göndermiştir.

Gelecek nushamızda size; bu hakikaten meraklı eserdeki mülâkatlardan birini, Greta Garbo ile yapılmış bir mülâkatı naklediyoruz.

Bu, iyice kısalttığımız, ve sade en canlı yerlerini iktibas ettiğimiz mülâkatı; ve muharririn, meşhur İsveçli yıldız hakkındaki orijinal ve çok enteresan kanaatlerini okudukdan sonra, bu kitabın etrafında bu kadar gürültü olmasındaki sırrı sezmekde hiç güçlük çekmiyeceksiniz!

Clark Gable En Cazib Kadınları Sayıyor

"Holivudun sizin için en cazib on kadını kimdir?„ diye soran bir muharrire Clark Gable şu cevabı vermiştir:

— Aman rica ederim bana böyle sual sormayın. Sonra yıldızların hatırını kırarız. Fakat, madem ki ısrar ediyorsunuz, söyleyeyim. Karım; Norma Charer, Claudette Colbert, Jean Harlow Koy Francis, John Crawford, Helen Hayes, Grace Moore, Greta Garbo, Lily Pons'tır.

Evvelâ karım, çünkü hiçbir kadın beni onun kadar anlamamıştır; ve hayatımda müessir olmamıştır.

Norma Chearer'e gelince hiçbir yıldız, cazibe ve kadınlığı onun kadar nefsinde birleştirmiş değildir. Bundan başka hiçbir yıldızda olmayan bir meziyeti de vardır. Gayet akıllıdır.

John Grawford'ın cazib ve hassas bir yıldız olduğunu, yeni yeni anlamağa başlıyorum.

Koy Francis'in ise kadınlara mahsus bir yumşak kalbliliği vardır ki çok hoşuma gider.

Claudette Colbert gayet malûmatlı oldukdan başka, şarklılara mahsus bir cazibesi vardır.

Garboya gelince!.. Ne diyeyim. O her zaman cazib, ve her zaman san'atkâr bir kadındır.

Grace Moore asaletile her erkeği cezbedebilecek bir kudrete malik olan bir yıldızdır.

Helen Hayes ise bam başka bir yıldızdır. Biraz Claudette Colbert'e benzer.

Lily Pons'un sesine bayılırım.

Fakat Holivudda bunlardan başka güzel, cazib yıldız yok değildir. Fakat çabucak aklıma gelenler bunlar. Diğerleri darılmasınlar.

.... Bahar geldi. Bütün dağların giyindiği ak külâhlar erimeğe başladı. Dört bir yandan damla damla inen sular çağlıyanları taşırdı. Bu Anadoluda bir eğlence gibidir. Hele bir bahar yağmuru da yağar, bu suları büsbütün kabartırsa, köyün bütün çocuklarının ağzı bir olur :

— « Sel geliyor ha, sel varıyor ha!..» diye bağırırlar. Köylüler sel yataklarından kaçarlar; kenarlarda seli şaşkınlıkla, sevinçle, korkuyla seyrederler.. Bu gelen bahar içinde çocukların :

— *S*el geliyor ha, sel varıyor ha, savuşun!.. diye bağıran seslerini duyunca, ben de göreyim şu seli dedim. Kulaklarıma, korkunç çarpışlarla akan suyun sesi duyuldu. Evimin önündeki bayırı bir solukta indim. Aşağıdaki korkunç seli kucağına almış, minimini çakıllı dere, kapkara içinde büyük ağaçları, koca taşları birer çöp gibi sürükliyordu. Her dakika biraz daha yükseliyor, kıyısındaki damların kapılarına kıymık dolu sularını dolduruyor. Herkeste bir korku vardı. «Acaba bu kez kaç ocak söndürdü?..» diyorlardı. Ben, gözlerim şaşkınlıkla büyümüş, bu görünüşü seyrederken; aşağı bağlarda bir ses yükseldi:

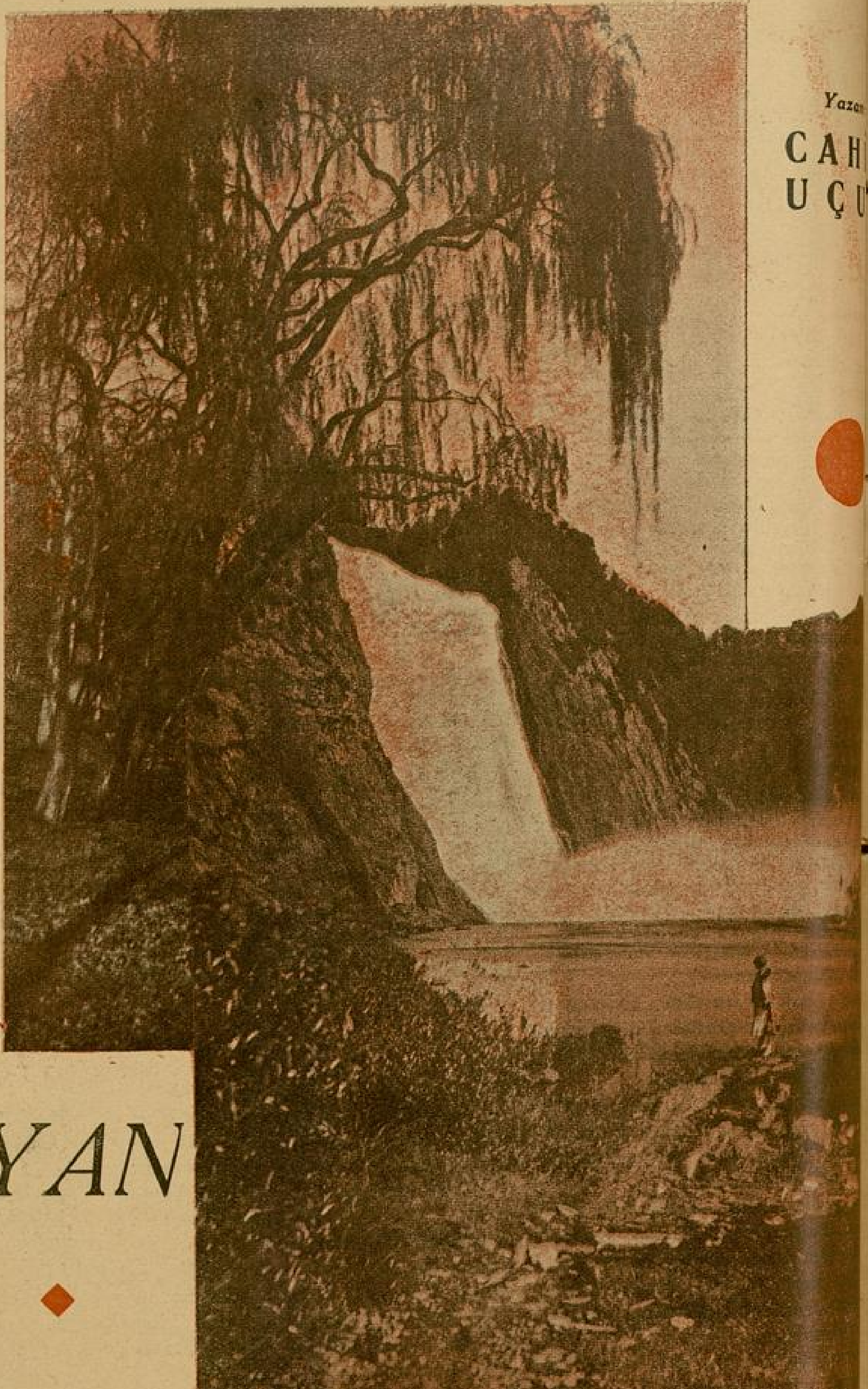

ÇAĞLAYAN

— Amanın komşular bizim öküzü sel aldı. Kurtaralım. Allah rizası için çağlayana koşun.. Sağdan soldan benim gibi seyirciler koşmağa başladı. Ben de ardlarına takıldım. Çağlayana koştuk. Sel orada biraz genişliyor, sonra toplanarak aşağılara dökülüyordu. Köylüler ip attılar, uğraştılar; fakat koca öküzler gözlerimizin önünde küçük kuru bir dal gibi sel sularının içinde Çağlayandan boşluğa fırladı. Kimbilir aşağıya ne halde düştü.. Çok fena olmuştum. Önümüzde canlı bir hayvan bu kötü ölüme sürüklenmişti.. Ertesi gün sel durduruldu. Ben çağlayanın aşağısı ne haldedir diye merak ediyordum. İncecik keçi yollarından yavaş yavaş aşağıya indim. Orası bir döğüş meydanı gibi.. Yığın, yığın, üst üste binmiş taşlar, köklen... ağaçlar, erimiş kamburlaşmış bakır... selin içine takılan herşey o dünya... yayılmış; zavallı koca öküz tanınmaz bir halde oracıkta yatıyor... Ben... yeryüzünün bu önüne geçilmez kuvvetleri karşısında duyduğum küçülüşle dört yana bakarken, ileride koca bir taşın dibinde çömelmiş bir ihtiyar gördüm. Birşey...

aranır gibi etrafına bakıyordu. Yanına yaklaştım:

— Hoşca ol baba!.. dedim; birşey mi arıyorsun?.

Uzun ak sakalı, buruşuk yüzü, çok acı çekmiş gibi bakan gözleri, insanın içinde sonsuz bir saygı yaratıyordu. Sesimi neden sonra duymuş gibi başını kaldırdı:

— Hiç oğul!.. dedi; ne arayam. Kırk yıl evvel itirdiğim yavuklumu arıyorum..

Her halde deli değildi. Fakat söylediği söz pek de akıllı sözü değildi. Sordum:

— Baba!.. kırk yıl evvel itirdiğin yavuklunu burda niye arıyorsun.

O derin derin gözlerime baktı:

— Hey oğul! dedi, şu öküzün, şu taze ağaçların hayatına kıyan; şu taşları yerinden söken seli göriyyon mu? Bu sel yok mu? Bundan tam kırk yıl evvel benim yavuklumu da elimden aldı. O zaman ben yirmi yaşında, başı rüzgârlı bir çınar gibiydim.. Köyün bütün kızları bana vurgundu. Amma benim gözüm kimselerde değildi. Köyün biricik güzeli sırma saçlı, gök gözlü Cayhandaydı. Onun yeryüzüne bakışına, canımı kurban ederdim. Ohhhh oğul!.. onun topuğunadek inen sırma saçlarının bir bölüğüyle kendimi boğsaydım ne mutluydu bana. Bütün köy delikanlılarının gözü üstündeydi. Günün birinde ben onunla konuşacak fırsant (fırsat) buldum. Eceme onun yakınlarından kız alıyorduk. Düğün kurulunca köyün meydanında bütün delikanlılar birer oyun döktürdüler. Dört bir yanda avratlar, kızlar dizilmişler, oyunu seyrediyorlardı. Bunların içinde benim gözümün bebegi Cayhanım da vardı. Çifte davullar vuruluyor, zurnalar insanın yüreğini koparırcasına çalıyordu. Meydan boş kalmıştı. Bir aralık, içim coştu. Fırlattım attım kendimi ortaya. Sesim rüzgâr gibi gürdü. Başladım yanık bağrımın türküsünü söylemeğe:

Kara sandık açamadım lolo,
Çeyizimi saçamadım lolo
Kaderimde böyle imiş lolo,
Bir kız alıp kaçamadım lolo..

Davul zurna bana uydu. Ben söyledim o çaldı. Sonra arkasından bir oyun havası tutturdu. Bu kez çifte kamaları belimden sıyırdım. Ortada kasırga gibi dönüyor, kamalarımın biribirine çarpışı şimşek ışıkları, yıldırım sesleri çıkarıyordu. Ortada başım dönünceye, gözlerim kararıncayadek oynadım. Kenara çekildiğim vakit:

— Bana tasından bir yudum su verecek yok mu?

diye bir söz attım ortaya. Kızların arasından benim sırma saçlı sevgilim fırladı. Bir tas soğuk ayran getirdi bana. Onu kana kana son yudumunadek içtim. Sonra ortada «Haley» teperken Cayhan benim omzuma elini koydu. O gündenberi onun da gönlü bana düştü. Biribirimize yavuklandık. Harman sonu bizim de düğünü kuracaktı büyükler.. Bekleşup duruyorduk. Nihayet beklediğim güz geldi. Babam bizim harmandan çıkan parayla düğün kurumuna başladı. Bağlardan köye göçedeceğiz. Orada düğün kurulacak, Cayhan bize gelin gelecekti.. Bütün bağdakiler göç hazırlığına başlamıştı.. Kapkaçak dere kumile oğuluyor, döşeklerin yünleri yunuyor (yıkamak demektir); çullar suya vuruluyordu. Cayhan o gün sırma örgüleri ardında, iş donunu üstüne çekmiş, kollarını çemremiş çul yıkayordu. Yanında bir sürü kızla beraber türkü çığırıyorlardı. Ben de karşı yamaçta onları gözetliyordum. Köyümün en güzel, en becerikli kızıydı Cayhan.. Ayağının altında çulları çiğniyor, sonra suya çırpıp çimenlere seriyordu. Gök gürledi bir aralık. Kara dağın ardını kara bulutlar sarmıştı. Yamaçtan seslendim:

— Hey Cayhan, dağın ardı karardı. Sen sudan çık gari, sel gelir belki!..

O güldü. Bana bakarak ayağının altındaki çulları çiğniyor. Duru su ondan aşağıda bulanarak çakılların aklığını kapatıyordu. Öbür kızların işleri bitmiş, derenin yamacına çıkmış, soluk alıyorlar bir yandan da Cayhanın oyun oynar gibi çul yıkamasına bakıyorlardı. Yukardan doru gelen su bulanık gelmeğe başladı. Bu kötü bir baştı. Sel ben geliyorum diyordu. Tekrar bağırdım:

— Gayri Cayhan çık diyorum sana!.. Ben bir yandan bağırıyor, bir yandan aşağı koşuyorum. Derken selin başı göründü. Kabarmış önüne takdığını sürükliyerek geliyordu. Cayhanın kuvveti yaş çulları kurtarmağa yetmiyor. Benden yardım ister gibi bakıyordu. Birdenbire sel arttı. Onun ayakları çullara dolanmıştı, galiba ki kendini bir türlü kıyıya atamıyordu. Kuvvetli suyun çarpmasile sallandı. Ardından çökmüş bir bendin azgın suyu gibi sel coşuyordu. O bir bana baktı. Bir tutunacak yer aradı. Sonra bir koca vuruş serdi onu suların kara ölümlü kucağına.. Dört yandan bir çığrışmadır koptu. Ben kendimi yamaçtan attım, suyun içine. Çam yolması vücudum suyun vuruşuna dayanamıyor; onun bata çıka giden vücudunu tutmak için selin başında sel gibi gidiyordum. Ters oldu ayağım. Taşa çarpıldı. Ben de düştüm azgın suyun içine; kendimi kaybettim. Gözlerimi açtığım vakit yanımda gözleri pınar gibi akan bir sürü kalabalık gördüm. Yerimden fırlamak istedim. Kalkamadım, bacağım kırılmış, tahtalara sarmışlar.. Kimselere birşeyler soramadım. Düşündüm: belki kötü bir düş görmüşümdür diye; amma sızlayan bacağım bunun essah olduğu söyliyor gibiydi. Beni nasıl kurtarmışlar, nasıl yattım bilmem. Geceleri gözlerimi kapayamıyordum. Ne zaman gözümü yumsam Cayhanımın benden uman bakışlarını görüyor; deli gibi oluyordum. Nasıl iyi oldum?.. Nasıl ayağa kalktım?.. Günlerim nasıl akşamlara kavuştu?.. Gecem nasıl gündüz oldu?.. Aylarım nasıl geçti?.. bilmiyorum oğul. Yalnız ilk ayağa kalktığım gün buraya geldim. Cayhanımdan bir damla aradım bura'arda.. Azgın sel kimbilir nerelere sürüklemişti. Yalnız nah şuracıkta, selin söküp getirdiği ve götüremediği koca ağacın dallarında, onun bir sırma örgüsünü ucundaki altınıyle buldum. Onu muska gibi sardım. İşte boynumda asılı.. Tam kırk yıldır oğul, kulağımdan selin sesi, gözümden Cayhanımın son bakışı gitmedi. Ben o zamandanberi her sel gelende buraya gelir, onun can verdiği yerlerde sızlanırım..

Tam kırk yıl, oğul dile kolay, yüreğimdeki ateş sönmedi. Benimle beraber gidecek o ateş..

İhtiyar sustu. Gözlerim yaş dolmuştu. Onun da buruşuk yanaklarından ak sakalına damlıyordu yaşlar.. Ona hiç bir şey söylemedim. Sanki benim de kulağıma sesler geliyor, gözlerime sırma örgülü, gök gözlü güzelin yalvaran bakışları görünüyordu.

Etrafında birşeyler aranır gibi bakınan ihtiyarı, orada kendi derdiyle, kırk yıllık hatıratıyle başbaşa bıraktım..

Bernar Şav Gizleniyor

Bernar Şav İngiliz dili edebiyatının yirminci asırdaki en büyük yazıcılarından biridir. Bilhassa piyesleri dünyanın her tarafında oynanır. Bernar Şav müthiş bir hiçevriyecidir. O, eserleriyle yeryüzünü hallaç pamuğu gibi atar, didikler.

Bernar Şavın öyle bir şöhreti vardır ki, onu görmek istiyenler, her gün yığın halinde evinin kapısını aşındırırlar. Hele son günlerde ne İngiliz, ve ne de İrlanda tabiiyetini kabul etmeyip, Sovyet tabaalığına girmesi, etrafında yeniden bir fırtınanın doğmasına sebep oldu. Bernar Şav, başını dinlemek için sığındığı bir köy evinde de, rahat bulamıyor.

Resmimiz bu evin kapısında yazıcının çıkışını bekliyen bir kadın göstermektedir.

Yazan:

MUSTAFA NİYAZİ

Lâleler

—Papatyalardan daïster misin, Ayşe?

Ayşe, bakır rengini almış gün yanığı yanaklarını bir lâle buketile saklarken gülümsüyor:

— Bilmem, diyor. Sen bilirsin.

Burhan, ona bakarak içli içli göğüs geçiriyor şöyle..

— Sen ne güzelsin Ayşe?.

Delikanlı, içten, yürekten konuşuyordu. Kalbi, dudaklarında bir nabız gibi vuruyordu ha bire..

Burhan, genç bir çiftlik müdürüdür. Çiftlik sahibi, herşeyi onun eline bırakmıştır. O, müdür değil mal sahibidir adeta.. Çiftlik, ovayı kuş bakışı gören bir yamaçtadır. Ovadan buraya tırmanan yol bir kameriye gibi daima gölgeli, daima serindir.

Yol kenarlarında, kırmızı bir yürek resmi gibi açan lâleler vardır. Burhan, bu çapacı kızı çok derin ve hudutsuz bir aşkla seviyordu çoktan.. Burhanın aşkı ateş rengi iki lâleden doğdu.

Onlar, yazın yalaz soluduğu bir yaz öğlesinde tanıştılar. Burhan, havuz başında oturuyordu. Dehşetliydi sıcak.. ortalık alev alev yanıyordu, sanki.. genç adam, sıcaktan bitmişti. Yakası çözük gömleği sert bir kalkana benzeyen geniş göğsünü açıkta bırakıyordu. Sıvalı kolları, enli, geniş omuzlarile acar bir kuvvet heykeline benziyordu. Dalgındı, birşeyler düşünüyordu, belki de.. Kumları çıtırdatarak kendine doğru yaklaşan ayak sesleri duydu. Birdenbire başını geri çevirdiği vakit, gün yanığı yüzü bakır rengini almış kumral genç bir kız gördü. Kız, elindeki lâleler gibi kızarmıştı. Korka korka yaklaştı; demeti uzatarak:

— Bunları odanıza koyun.. amma su içine bırakın.. çabuk solar, bu lâler..

Burhan, bu isçi kıza ilk defa o gün dikkatle baktı. Gürbüz bir kızdı bu.. iki ateş lâle renginde dudakları ve dalgalı bir deniz gibi adamı tutan gömgök gözleri vardı. Delikanlı, ona adını sordu.

Kız:

— Ayşe! diye cevap verdi. Sesi ılık, tatlı ve kokulu ıhlamur gibi, akıyordu adamın içine..

Günler, dalından koparılarak su içine bırakılmış birer lâle gibi boyun bükerek soldular, Ayşe, ılık, tatlı ve kokulu ıhlamur sesile Burhanın içine bir ses halinde aktı. Ahbablıkları ilerledi günden güne... Burhan düşünüyordu; diyordu ki:

— Burada oprak yüreğe benziyor, ateş dolu bir yürege.. ve toprağın kor, kızıl, ateş dudaklarıdır lâleler..

Çiçek aşkın, lâle sınırsız sevgilerin sembolüdür.

❖

Ayşe, nereli olduğunu soranlara, Erenköyün en dik bir yamacından, iç Anadolunun görünmez bir yerini işaret ederek:

— Oralıyım amma.. İstanbullu oldum artık.. diye kısa kollu fistanını gösterir. Orayı, yarı hayal hatırlar. Fakir oldukları için bu çiftlikte çalışır, ekmek parası çıkarmak için.. çiftliğe yakın bir kulübede otururlar anasile beraber..

❖

Burhan, etrafı çiçek ve meyve bahçeleri ile çevrili bu çiftlikte mükemmel iki aşk yılı yaşadı. Ova aşağılarda gömgök bir deniz gibi köpüre köpüre göz alabildiğine uzanır. Eğer rüzgârı içinize sindire koklasanız, bu kokuyu koklarsınız.

Aşk, dudaklardaki alev nefesti, bazı.. gün gelir, aşkı arzulu bir tango gibi ıslıkla çalarız. Onlar bazan yazın alev soluduğu zamanlarda yol kenarlarından lâle derlediler. Kimi zaman Burhan, onu kolları arasına alarak gözbebeklerine baka baka:

— Beni seviyor musun Ayşe?.. diye sordu. Ayşe cevab verdi:

— Bunu bana ne diye soruyorsun Burhan?

Kimi zaman Burhan Ayşeye:

— Bana avuçlarınla su içir!. diye sırnaştı. Ayşenin nasırlı avuçlerından, avuçları kokan suyu sonsuz bir te[...] halinde içti. Aşkı, iyi filitre edilmiş [...] pınar suyu kadar temiz ve berraktı. S[...]gisini şöyle anlatıyordu:

— Ayşe olduğu için.. Toprak k[...] temiz olduğu, ve toprak kadır te[...] koktuğu için seviyorum Ayşeyi.. B[...] günler, rüzgârın uzaklardan getirdiği [...]ya kadar sonsuz, geniş ve köpüklü tür[...]lerini dinlediler; başbaşa dayayarak..

❖

Üzüm, çiçek kokan bir yaz akşamı ba[...]mak üzere.. İçerenköyünün yalaz yaşm[...] yalaz kokulu akşamlarından biri.. A[...] Burhanın omuzlarına asılmış, aşağı[...] doğru iniyorlar. Sık dallardan sıza[...] ay ışıkları var.

— Neş'e hayatın kırbacıdır.

Yine yerinde duramıyor hiç. Koşu[...] saklanıyor, Burhan kovalıyordu.. A[...]ta sonra yüksek bir ağaca tırmındı[...]

— Ayşe!.. Ayşe! diye seslen[...] yükseklere tırmanıyordu. Burhan B[...]denbire yapraklar hışırdadı, yere d[...] bir şey düştü, Ayşe çığlık kopardı:

— Ben sebep oldum! diye içini çe[...]çeke ağlayordu.

Delikanlı, hastaneden sakat olarak ç[...]kabildi. Ayşeyi kime sordu ise omuz [...]kivermişti;

— Bilmem! diye.. Kimse Ayşenin [...] olduğunu bilmiyorlardı.

❖

Artık Burhan, sakat bir ihtiyar[...] O yine, eski hatıralarla dolu çiftlikte[...] Ayşenin gözleri, bu çöl kadar ateş, ya[...] daussıla günlerinin ortasında yeşil [...] yakadır. Buradangitmek isteyor am[...] İki şey varı ki onu yerine mıhlayor: [...] kenarlarında kırmızı birer yürek res[...] gibi açan lâleler; ve rüzgârın uzakla[...] getirdiği köpüklü daussıla şarkıları..

Ben, öldükten sonra Dirileceğimize İnananlardanım

Yazan: SUAD DERVİŞ

Dindar değilim. Dinlere, ve bilhassa hıristiyan dinine bir türlü aklım ermez. Ve böyle olduğu halde şunu itiraf ederim ki ben, ba'sü badelmevte inananlardanım. Çünkü ben, insanların öldükten, dünya ile bütün alâkalarını kestikten sonra, yani o büyük ve meş'um ve mutlak nihayetten sonra tekrar dirildiklerini gözlerimle gördüm.

İnanmıyor musunuz yoksa bana?... Sizi temin ederim ki ben bunu bu gözlerimle gördüm. Hem de kaç kere...

Dünyaya yeniden geliş şöyle olur:

Ölünün atmayan, soğumuş, durmuş, taşlaşmış kalbine birdenbire canlı bir uzviyetin yumşaklığı ve alâstikiyeti gelir. Ve bu ısınmağa başlayan kalp yeniden harekete gelir.

— Tak... tak... tak... tak...

Diye başlayan bu hareket git gide temposunu hızlaştırır.

— Tak, tak, tak, tak, tak.

Sonra bu tempo şöyle olur:

— Tak tak tak tak tak tak.

Hiç durmadan hiç dinlenmeden ve yorulmıyacakmış gibi bir atış...

Donmuş ve peltelenmiş kan da, kaskatı olmuş damarların içinde kalpten gelen bu sıcaklıkla, ıssız akıcı ve yakıcı hususiyetini bulur. Bu hararetle eski yumşaklık ve kıvraklığını bulan damarlara akmağa ve derinin altını yakmağa başlar.

Camlaşmış, ferini kaybetmiş gözlerde ışıklar yanar... Ve gözlerin üstüne tembel tembel, cansız, cansız düşmüş olan ağır göz kapakları, yavaş yavaş açılır.

Ve bu gözler, şimdiye kadar bütün gördüklerini unutmuş; veya daha doğrusu hiç birşey görmemiş gibi aç aç, hayran hayran etrafa bakmağa başlar.

Burun delikleri, şikârının üstüne atılmağa hazır atmaca kanatları gibi, gerilir. Ve burun genze, geniz ciğere taze toprak, taze çimen, taze hava kokusunu çeker.

Ve ciğerlere dolan bu taze toprak ve çimen kokan taze vücudu, esrarlı buhurdanlarda yanan sihirli otların tesiri ile doldurur.. Bu tesir sinirlerde tatlı bir ürperiş yaratır.

Solgun tenine fazla bir parlaklık ve renk gelir, kol oynar, bel kıvrılır, ölü canlanır.

Canlanan ölü yerinden fırlar. Kolları açık, kalbi açık, damarlarından başına yükselen kanın hararetile sarhoş, yalnız okşamak, sevmek, sarılmak ihtiyacile hayata atılır.

Her sene tekerrür eden bu mucize, her sene milyonlarca milyarlarca insanı diriltir.

Bu mucizeyi kim yapar, bilir misiniz?..

Bu mucizeyi yapan: bugün takviminizde okuduğunuz NİSAN'dır.

Nisan ve Bahar...

Arkası 31 inci sayfada

Naci Sadullah

MORG

Okuyunca Hak Vermekte Tereddüt Etmiyeceksiniz ki, Bu Yazı Naci Sadullah'ın Şimdiye Kadar Yaptığı Reportajların Hakikaten En Fevkalâdesidir!

B. FAHRİ CAN VE NACİ SADULLAH

Muharririmiz, B. Fahri canla beraber BİR KADAVRA BAŞINDA

Mahkemelerin içinden çıkamadığı bütün karışık davaların kör düğümlerini çözen müessese, şübhe yok ki tıbbı adlîdir. Gazetelerde bu ismin geçmediği gün yok gibidir, ve bu isim; şurada burada, kulağınıza gelen birçok dedikodularda da sık sık geçer.

İstemez misiniz, bugün size bu, ismini, bahsini, dedikodularını bukadar sık okuduğunuz, duyduğunuz, dinlediğiniz müesseseyi, oturduğunuz yerde gezdireyim.

Bu müessesede geçirdiğim saatler içinde topladığım notların zenginliğine güvenerek diyorum ki :

— Bu davetime icabet edenler, ayazlı bir kış gününde maç seyretmeğe gidenler gibi pişman olmayacaklardır!

***

TIBBİ ADLÎ MUŞAHEDE EVİNE BİR KOĞUŞ

— Aksarayın viran bir kulubesinde; genç güzel ve çok fakir bir dol kadıncağız vardı. Bu kadıncağız; geçmiş yakın senelerden birinde, yatağının içinde, dişleri bir yastığa geçmiş bir halde ölmüş bulundu. Cesedinde en ufak bir yara, hattâ bir çizinti bile yoktu. Yapılan fethimeyt ameliyesindeki tedkiklerimiz boşa çıkmıştı. Ve kadının ne öldürüldüğüne, ne de intihar ettiğine dair tek emare bile bulamamıştık.

Yatağının içinde şu şişenin içinde gördüğünüz garib nesne bulunmuştu. Bu aletin uyandırdığı şübheyle tedkikatımızı biraz daha derinleşdirdik, ve neticede o ana kadar duyulmamış; hayret verici bir hakikatle karşılaştık.

Meğer, kadıncağız fazla namuskâr olduğu için, cinsî isteklerini nameşru münasebetlerle tatmin edemiyormuş. Bu itibarla, kuvvetli ihtırasını doyurmanın yolunu, böyle gayri tabiî yollarda aramış. Ve sonunda; kullandığı bu aletin uyandırdığı çok fazla ihtiras, biçarenin hayatına mal olmuş!

Morgun değerli müdiri Bay Fahri Canın, tıbbı adlî müzesinde verdiği bu izahatı, bir elzem ibret hikâyesi olarak yazmak üzere, not etmekten kendimi alamadım. Ve sonra, raflatı dolduran kavanozların en büyüğünün önünde durdum. Bu içi alkol dolu, dört köşe ve büyükçe cam şişede, şekli çokaz bozulmuş bir insan kellesi vardı. Ve ben, bu kellenin gizlenen meşhur sahibini de, bu kellenin burada gizlice alıkonmasındaki sırrı da biliyordum. Bay Fahri Cana sordum:

— Ya bu? Bu kimin başı?

O, benim nazarı dikkatimi başka bir yere çevirmek isteğile kolumdan çekti ve:

— Hiç... dedi, lâalettayin bir baş o!

Güldüm:

— Lâalettayin bir ölü başının yeri Karacaahmed mezarlığıdır hocam! Ve, bildiklerimi fazla saklamaya lüzum görmeden ilâve ettim:

— Bu baş, Sultan Vahdeddinin sertabibi Reşad Paşanın başıdır. Hani şu; San Remoda, Vahdeddinin kain biraderi Zeki tarafından öldürülen Reşad Paşanın başı. İtalyan morgu, Reşad Paşanın müntehiren öldüğünü iddia ediyordu. Siz onun bir cinayete kurban gittiğini isbat ettiniz.

Sonra; Reşad Paşanın ailesi, elinizdeki bu başı sizden istedi. Ve siz; Reşad Paşanın kesik kellesini, İtalyan morguna karşı kazandığınız fennî zaferin bir hatırası olarak saklamak istediniz. Ve maktulun ailesine vermediniz. Bu itibarladır ki, bu başın burada bulunduğunu halâ gizliyorsunuz?

Değerli muhatabım, bütün bunları bilişime şaşmış gibi bakıyordu. Nihayet, sözlerimin doğruluğunu tasdik eden gülüşünü, çok zayıf bir:

— Hayır! la tekzip etti!

*
* *

Tıbbî Adlînin müşahedehanesine giden merdivenleri çıkarken, Bay Fahri Can, karşımıza gelen duvar saatının üstüne, kara kalemle yapılmış koca bir göz resmini gösterdi:

— Bu "göz„ herşeyi gören Tababeti Adlîyenin sembolidir!

Güldüm:

— Temenni ederim ki, Tababeti Adlîyemizin gözü de, bu resimdeki gibi süzgün, baygın, çapkın, miyop, ve tek olmasın hocam!

Muhatabım da güldü:

— Hakikaten, bu, dediğiniz gibi, bize sembol olamıyacak kadar kötü bir göz resmi! Mamafih bir iyisini ısmarladık!

Yine güldüm:

— Vallahi hocam, bazı okuyucular o kadar fesaddırlar ki, onlara, Tababeti Adlîyemizin iyi bir göz ısmarladığını müjdelesem, kasten yanlış tefsir ederek, dudaklarını bükecekler ve:

— Ismarlama gözden gelecek hayır, Allahtan gelsin!.. diyeceklerdir!

Merdivenin başına gelmiştik. Şüpheli suçluların hüriyetlerini düğümleyen paslı kilit, vahşi ve hazin bir şıkırtiyle, gıcırtiyle açıldı. Eşiği aştığımız zaman hüviyetlerimize; mahpusların ve maddeten de, manen de ağır kokusu sinmiş gibi idi. Bay Fahri Can:

— Aşağı yukarı, dedi, bütün mücrimler deliliği bir can kurtaran sayarlar. Ve cinayetlerini irtikâptan sonra, deli görünerek yakalarını adaletin pençesinden sıyırmağa çalışırlar. Fakat Tıbbî Adlî canilerin, cinneti siper edinmelerine daima mani olur!

İçine girdiğimiz odadaki yataklar muhtelif tipte, muhtelif yaşta erkeklerle dolu idi. Bay Fahri Can:

— İşte, dedi, bütün bunlar, müşahede altındadırlar. Tabiî hepsi mücrümdürler. Ve bazıları mecnun olduklarını iddia ettikleri için buraya gönderilmişlerdir. Bazılarının buraya gönderilmelerine mahkemece lüzum görülmüştür. Bazılarının deli olduklarını da vekilleri ileriye sürmüştür!

Köşedeki karyolada, tüyleri, hatta derisi usturayla kazınmış bir orangotan yavrusunu andıran bir delikanlı var, istakoz kabuğu rengindeki bol kanlı yüzünü ve donuk gözlerini saran ahmakça gülüş hiç dağılmıyor.

Ona sokuldum ve sordum:

— Sen birisini öldürmüşsün?

— Yok be, kim demiş onu?.. Teyze zademle oynaşıyorduk. Bıçakla dürttüm karnını. Şaka diye amma!

Bay Fahri Can, güldü:

— O sırada "Adalet„ de varmış yanınızda... Sen farkında değilsin amma, o görmüş sizi!

Beriki; değerli doktorun yapma olduğunu söyledigi aptallığıyla, sordu:

— Kimmiş o... Yoktu kimse yanımızda... Görmedi kimse bizi. Yalan... Tanımıyorum ben "Adalet„ i...

Bay Fahri Can dışarı çıkarken dişlerini, haklı bir hiddetle gıcırdattı:

— Yakında tanıtacağız sana onu!..

*
* *

Kanlı mermerin üzerine; bir defa görenin rüyalarından bir tek gece çıkmıyacak kadar feci bir cesed uzatılmış, parça parça dökülmüş, morarmış, ve yeryer şişmiş, yeryer çürümüş bir ceset. Ne gariptir ki, bu ceset bana, bir okuyucudan yeni aldığım bir mektubu hatırlattı. Mesleğime gıbta ettiğini yazan bu sevdalı kariim:

— Ben, diyordu; meselâ, Bayan Feriha Tevfikle bir defa görüşebilmek için, ömrüm oldukça bedava röportaj yazmağa râzıyım!

Bilmem; bu iğrenç çürük, kokmuş, dağılmış, morarmış kadavrayı bir defa görmeye, Feriha Hanımla bir defa görüşmek uğrunda razı olacak bir kahraman daha çıkar mı?

Kaldı ki biz biçareler, Allahın günü, bu kadavraya benzemez daha ne iğrençlikler, neler duyuyor, görüyor.. Ve asıl fecii yutuyoruz! Ve az kalsın, derd barıtının önünde kalemin ateş kesildiğini unutuyordum. Bereket ki Bay Fahri Can söze başladı ve beni, hem sizi daha fazla sıkmaktan, hem de bir patlak vermekten kurtardı. Ve:

— İşte, dedi, bir meslekdaşınızın işkembeciye, insan mezbahasına benzettiği Morgtur burası. Buraya her Tanrının günü vasatî bir ölü gelir. Şu gördüğünüz soğuk hava dolabında; hüviyetleri tesbit olunamamış ölüleri teşhir ve muhafaza ederiz. Şurası asansörümüz.. ve bu asansörle yukarıya, yani yukarı kattaki Üniversite dershanesine ölü göndeririz.

Bize; bilhassa bayramlarda daha fazla ceset gelir. Zira, hovardalar bayram diye taslarını, taraklarını satup kafayı tütsüler, ve tabiî neticede cinayetler de çoğalır... İçilen rakıların miktarınca kan dökülür!

*
* *

Müzeyi, kimyahaneyi, Morg dairesini, müşahedehaneyi, hülâsa koca Tıp adlîyi baştan başa gezdikten sonra, Bay Fahri Canın çalışma odasındayız. Değerli ve kibar muhatabım, başında bulunduğu müessesenin küçük bir tarihçesini yapıyor, ve:

— Burası, diyor, eskiden, Sıhhıye Müdüriyeti Umumîyesine bağlı bir Tababeti adlîye şubesiydi. 332 de, Adlîye nezaretine bağlandı, ve müdüriyet haline girdi. Ve nihayet Cümhuriyetten sonra, yani 926 da yapılan bir kanunla bugünkü müstakil ve mütekâmil şeklini alabildi!

Maalesef, müessesemizin hakikî mesleği, hakikî mahiyeti, birçok gazetecilerce bile meçhuldür. Ve onlar, Morgla tıbbı adlî müşahedehanesini daima karıştırırlar. Hattâ daha geçenlerde, bir gazetede çok gülünç, hem mizah mecmualarında bulunamayacak kadar gülünç, bir haber çıkmıştı. Bu habere

Arkası 32 inci sayfada

FATUŞ

Mumtaz Zeki

Esiyordu rüzgâr.. şeftali, erik, badem dallarından sürün-düğü kokularla... pıtrak gibiydi dallarda çiçekler... Pıtrak.. Erik ağaçları bir buketti. Badem dalları sade kokudan dallı, kokudan yapraklı bir koku ağacıydı. Esiyordu rüzgâr.. Kızıl basma fistanının eteklerini toplamış çiçek devşiriyordu rüzgâr. Bu kokular içinize fenalıklar getirir.. Eğer rüzgâr kır çiçeklerinin içinden akan sudan bir avuç almaz ve çiçek parmaklı lâle tırnaklı ellerile yüzünüze serpelemezse., Köy rüzgâr-larının tırnakları kınalıdır. Burun deliklerinizi şişire şişire bir bahçeden bir bahçeye esen rüzgârı koklarsanız kına kokar rüzgâr. Esiyordu rüzgâr.... Yeleleri kabara kabara esneyen ekin tarlaları.. rüzgâr çiçek ve ekin yapılı bir kısrağa binmişti sanki... Yeleleri kabarıyordu esniyordu ekin tarlalarının, rüzgâr yapışmıştı tarlaların yelelerine.. vuruyordu çarıklı topuklarını atının toprak sağrısına.. Vuruyordu rüzgâr...

Güneş ocakta kızıllaştırılmış bir koyun çıngırağı gibi doğuyor.. Daha kızardı güneş. Daha ılıklaştı rüzgâr..

Eğer siz, böyle bir yaz seheri köyde bulunduğunuz ve güneşin doğduğu tarafı sindire sindire kokladınızsa kor kokmuştur güneş.

YARIM AYın

Okuyucularına armağanı

KADIN !...

sarkan, dumanlı ve köpüklü süt taşıyan dolgun memelerdir. Bu dumanlı ve köpüklü sütü apışlardan çeke çeke sağan el sevgili elidir. Arzu dolu bir kafa bu memeden beyaz bir şiş gibi akan köpüklü ve dumanlı sütle dudak dudağa dolan bir bakraçdır. Memeden

bakracına dudaklarınızı yudum yudum içerseniz kekremsi bir çeşni verir

bunca para babaları varken ana vermiyecek.

beni dinle.. Halam dik ındır, Nuh der peygamber ona herşeyi tatlı ve düzgün la gelir. İnsan halinden il anlar ama..

Hafız bunları değirmende rdı. Acı bir un kokusu rmende Hafızın çalar saati ı vurdu. Fatuş halasını uyuttuktan sonra değirmene kaçmıştı. Seviyorlardı, çok seviyorlardı biribirlerini Fatuşla Hafız.

— Halamın bu değirmenlerde gözü yok degil. Bu değirmenler köyün canıdır. Fakat Tırpan zadelerin hazır parası vardır.

— Tırpan zadenin oğlu için birşey çalındı kulağıma.. Fatuş, Hafıza alup götüren.. söylediğine de söyleyeceğine

zın hala hanım.

— A oğlum anlattıklarının hepsi doğru, hele bana bir gececik düşünme izni ver,. dedi.

Hafız ümitli ümitli yerinden kımıldadı. Elindeki fincanını çalkaladı, telveyi dikti. Şiltenin üzerine bıraktığı sarığı ve tesbihi aldı.

— Bize müsaade hala Hanım.. dedi.. yarın biyol uğrarım gayri.

Hala Hafızı pamuk ipliğine bağlamıştı. Bir düşünecek taşınacaktı. Hafızın yüzüne kapıyı kapayamazdı. Tırpan zadeler (Kınacı Gülsüm) ü elçi koyarak istediler, Fatuşu halasından.. Tırpan zadelerin oğlu fena değildi. Paralıydı üstelik.. Fakat Hafızın değirmenleri de

Sonu 31 inci sayfada

Genziniz uçuklamıştır kokudan.. Güneşin koktuğu kor kokudan...

Fatuş işte bu köyün kızıdır. Fatuşun anası işte böyle yosma bir kadındır. Fatuşun anası köydür. Yalazı yalazı esen yellerin yaşmakladığı böyle bir tazedir, anası Fatuşun.. Anası yoktur Fatuşun sizin anlayacağınız. Fesliyen kokar Fatuş.. Buram buram, burca burca fesliyen kokar. Kokar bıngıl bıngıl dilberim benim.. fesliyen kokar. Köyün tosun delikanlıları burun kanatlarını aça aça.. soluya soluya bu kokuyu ciğerlerine, sindirirler. Yaşmaklı dullar :

— Hayyyy.. Gözlerim yaşaracak kahbenin kokusundan.. diye yaşmaklarile burunlarını örterler. Onun tarafından esen batı yeli fesliyen kokularile doludur. Köyün tosun yiğitleri, rüzgârı iri ve kemikli avuç ayaları araşına alarak sıksalar, fesliyen damlar rüzgârdan. Alandaki çeşmeye yalakdan su içmeğe gelen köy haylazları :

— Öfff be.. Fatuş abam kokuyor su.. diye çapkın çapkın göz kırparlar. Ve siz gürül gürül akan hangi suyu eyilip koklasanız fesliyen kokar. Fatuş kokar. Fatuş işte budur. Köyün delikanlıları ona "Kara Sevda,, diye ad takmışlardır. Fatuşu sevmiyen, ona tutulmayan, ona vurulmayan babacan yoktur gibi.. En nefsine hâkim geçinenler bile ona gönül kaptırmışlardır. Gönül kapılarını ardınadek açarak Fatuşu bekleyen nice nice ihtiyarlar bile vardır. Fatuşun anası babası yoktur. Öksüzdür Fatuş yani.. O babasının kim; anasının ne biçim bir kadın olduğunu bilmez bile.. Fatuşun anasını tanıyanlar :

— Nerede?.. Fatuş anasının ayağının tozu bile olamaz. Kadın, güzel kadın oydu. Fatuş mu ?. A dostlar siz onun anasını göreydiniz.. Dudağınız uçuklardı. Ayol işitmediniz mi? Kulağınıza çalınmadı mı hiç ?.. Ah o yosma, benim Erecebi bile elimden alıyordu.. derler. Babasını, köyün en yakışıklı adamıydı diye, anlatırlar. Delikanlıların başı bağ bozumlarında çiğnenen bir üzüm fıçısıdır. Fatuş, diz kapaklarına kadar kaldırdığı eteklerile üzümleri çiğneyen iki bacaktır, kafalarının içinde delikanlıların.. Bir boduç yoğurt, bir kavanoz bal kadar tatlı temiz arzular taşırlar delikanlılar.. Aşk kafanın apışlarında sarkan, dumanlı ve köpüklü süt taşıyan dolgun memelerdir. Bu dumanlı ve köpüklü sütü apışlardan çeke çeke sağan el sevgili elidir. Arzu dolu bir kafa bu memeden beyaz bir şiş gibi akan köpüklü ve dumanlı sütle dudak dudağa dolan bir bakraçdır. Memeden sağılan sütün bakracına dudaklarınızı deydirerek yudum yudum içerseniz damağınıza kekremsi bir çeşni verir süt.. Delikanlıların kafaları işte böyle süt sağılan kulplu bir süt bakracıdır. Sağan eller Fatuşun kınalı elleridir. İşte delikanlılar bu kadar vurgundurlar Fatuşa... Ve Fatuş işte böyle bir köy yosmasıdır.

Fatuş köyde halasının yanındadır. Öksüz Fatuşu halası büyütmüştür. Fatuş güzeldir. Fatuş oynaktır. Fatuş kıvraktır, Fatuş yosmadır ama alçak gönüllüdür. Bütün Anadolu güzelleri gibi,. bütün Anadolu kızları kadar alçak gönüllüdür Fatuş.. " Burun ,. nedir?.. "Böbürlenmek,, neye derler?.. nasıl olur bilmez onu ?..

Fatuş köyün müezzinini sever. Müezzin su başlarında yetişen kavak yapılı tosun bir gençtir. Sesi harikulâdedir. Terbiye görmemiş, fakat oluşta gayet temiz, o nisbette ahenkli ve tatlı bir sesin sahibidir. Sarıklı cübbeli bir delikanlıdır Hafız.. Gıcır gıcır mestleri, apak sarığı vardır Hafızın.. Hafızın çayın gürül gürül akan bir yerinde iki su değirmeni vardır. Bu değirmenler Hafızın her şeyi bütün varı yoğudur. İşler değirmenler vızır vızır.....

— Çok beklettin Hafız.. Halam öyle uyudu, öyle uyudu ki.. Ölü toprağı serpmişsin sanki üstüne..

— Kimse görmediya..

— Hayır ama dillere düşeceğiz Hafızım.. Köyün gözü bende.. Korkuyorum.

— Onu biliyorum. Köyde herkes sana bir leke sürmeğe mana arıyor..

— Halama bir kere başvursan.. Biliyorum "Hafız parasız,, diyecek.. "Güzel eyi hoş delikanlı ama dünyanın iki ayağı para üstünde duruyor„ diyecek..

— Fatuş bunları bende kestiriyorum.. Köyde bunca para babaları varken halan beni sana vermiyecek.

— Biyol beni dinle.. Halam dik başlı bir kadındır, Nuh der peygamber demez, ama ona herşeyi tatlı ve düzgün anlatırsan yola gelir. İnsan halinden anlamaz değil anlar ama..

Fatuşla Hafız bunları değirmende konuşuyorlardı. Acı bir un kokusu vardı.. Değirmende Hafızın çalar saati gece yarısını vurdu. Fatuş halasını uyuttuktan sonra değirmene kaçmıştı. Seviyorlardı, çok seviyorlardı biribirlerini Fatuşla Hafız.

— Halamın bu değirmenlerde gözü yok degil. Bu değirmenler köyün canıdır. Fakat Tırpan zadelerin hazır parası vardır.

— Tırpan zadenin oğlu için birşey çalındı kulağıma.. Fatuş, Hafıza alup götüren.. söylediğine de söyleyeceğine de pişman eden bir bakışla baktı :

— Kör olsun diyenin gözü.. Eğer bir parçacık...

— Tırpanın oğlu çapkındır.

— Biliyorum ayol.. Senin kafana girmeğe çalışıyorlar ama..

— Kimse birşey demiyor.. Ben kuruntu ediyorum. Vurgunum sana Fatuş.. Laf değil.. Tutuldum sana..

— Gözlerin çok fena bu gece Hafız.

— Uzun sözün kısası halandan isterim seni,.

— Yarından tezi yok. Şu işi tamam et de dedikodu olmaktan, dillere düşmekten kurtulalım..

Karar verdiler. Fatuşu halasından isteyecekti Hafız.. Hafızın değirmenlerinden başka verecek birşeyi yoktu. Çeyiz verecekti Hafız onları Fatuşa..

— Tutkunum sana Fatuş.,

— Biliyorum Hafız... Ama ben gidiyorum gayri..

— Yarın halana geleceğim..

Fatuş değirmen kapısından çıktı. Ses yoktu köyde... Yalnız değirmenin suyu akıyordu.

Hafız, cami odasından çıktıktan sonra kahveye uğramadı. Doğru halanın evine yollandı. Kapıya el atarken fena atıyordu yüreği Hafızın..

Halkayı tıkırdattı. Taşlıkta terlikler sürttü. Hala kapıyı açtı..

— O.. buyur Hafız efendi, hayır ola.

— Vakti şerifler... Efendim maruzatım..

— Buyurun içeriye... Hafız eşikten içeri ayak attı. Şimdi büsbütün heyecanlandı. Hala cezveyi ocağa sürdükten sonra, yaşmağını sarıp Hafızın yanına çıktı. Şuradan buradan., Camiden, değirmenden konuştular. Nihayet Hafız dokuz dereden su getirdikten sonra açabildi :

— Hani ziyaretim..

— Söyle oğlum! . söyle..

— Fatuş diyecektim. Hafız yanık yanık herşeyi anlattı, acıdı haline Hafızın hala hanım.

— A oğlum anlattıklarının hepsi doğru, hele bana bir gececik düşünme izni ver,. dedi.

Hafız ümitli ümitli yerinden kımıldadı. Elindeki fincanını çalkaladı, telveyi dikti. Şiltenin üzerine bıraktığı sarığı ve tesbihi aldı.

— Bize müsaade hala Hanım.. dedi.. yarın biyol uğrarım gayri,

Hala Hafızı pamuk ipliğine bağlamıştı. Bir düşünecek taşınacaktı. Hafızın yüzüne kapıyı kapayamazdı. Tırpan zadeler (Kınacı Gülsüm) ü elçi koyarak istediler, Fatuşu halasından.. Tırpan zadelerin oğlu fena değildi. Paralıydı üstelik.. Fakat Hafızın değirmenleri de

Sonu 31 inci sayfada

Körler Görüyor! Sağırlar Duyuyor! Dilsizler Konuşuyor!

Kör küçük Şahin ve arkadaşı flüt çalarken

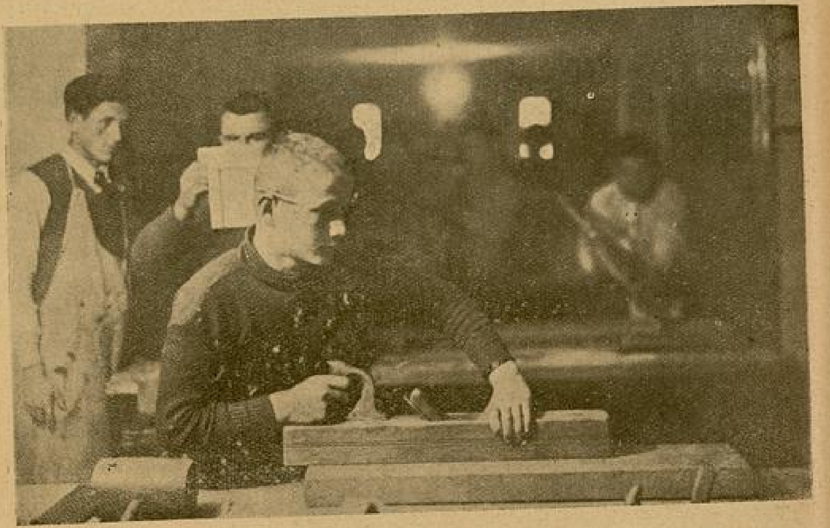

Körler ve Sağırlar marangozhanede ustabaşının nezareti altında muhtelif mobilyeler yapıyorlar.

Kim ne derse desin!.. bence dünyada en san'atkâr ruhlu insanlar körler.. en duygulu insanlar dilsiz ve sağırlar.. en bahtiyar insanlar da abdallardır.

Tabiatin gadrine ugrayıp beş hissinden birkaçını kaybeden, anormal dediğimiz bu insanların anormallikleri noksan oluşlarından değil, bilâkis fevkalâdeliklerindendir.

Bu satırların salâbetine inanmak isterseniz, gelin benimle İzmirin güzel Karşıyakasında muazzam iki çatı altında barınan Türkiyenin biricik: "Sağır Dilsiz ve Körler Mektebini„ gezelim!..

Hemen hemen hergün ziyaretçileri eksik olmayan bu muazzam müessesenin kapısını çalarken, meraklı bir filmi görmek için sinemaya giren bir çocuğun heyecanını duyuyorum..

Yeşil çimenlerin arasındaki çakıllardan geçerken, kulaklarımı okşayan, temiz, şeffaf bir su gibi ruhuma akan bir senfoninin dalgaları arasında kendimi büsbütün kaybediyorum... Küçük bir camekânı geçdikten sonra basdığım düğmenin sesi ile koşan bir hademe kapıyı açdı:

— Kimi aradınız?

— Bay müdürü görmek istiyordum!.

Birkaç saniye sonra metin bir insanın parmakları arasında, zavallı parmaklarım biribirine kilitleniyor... müdür, bay doktor Necati Kiper.

— Buyurunuz! diyor..

Duvarın içine doğru giren şöminede birer ceviz büyüklüğündeki koklar, kıpkızıl bir alev içerisinde yanıyor...

Duvarları güzel tablôlar, zemini zarif halılarla suslenmiş salonun mobilyesi, san'atkâr ellerden çıkdığı belli!. gömüldüğüm koltuktan doktoru dinleyordum:

"— Mektebin gayesi anormal; sağır dilsiz, kör, abdal yavrulara, başkalarına muhtaç olmadan kendi mesaisi ile geçinmelerini temin edecek.. kabiliyetlerine göre kollarına altın birer bilezik vermektir. Sıhhat Bakanlığına ait olan bu müessesenin kapıları, sekiz yaşından on iki yaşına kadar, cemiyetin içine bibehre olduklarından gidemiyen zavallılara açıktır. Burada; bir kör: bir musikişinas, bir bestekâr; bir sağır, bir dilsiz, bir abdal: bir san'atkâr olabiliyor„.

Saygılı muhatabım, duyarak, hissederek yazdığı kendi eserini okuyormuş gibi hafif hafif titreyor. Onbir yaşındaki bu mekteb hakkında o, on bir yaşına gelinceye kadar; kendi ihtimamı, kendi morali, kendi ilmi ve mesaisi ile oğlunu yaşatmış bir baba gibi konuşuyor. Onun ağzından bunları dinlemek şüphe yok ki zevk veriyor.

Kalktık.. gezmeğe başladık... uzun

Mekteb Müzesinden bir köşe: Dokumacılık, Kundura ve Terzi eşyası.

Yazan :

SELİM CAVİD

Körlerin orkestrasyon dersi

◆

Musiki muallimi bir köre Keman öğretiyor.

İki kör, kabartma nota yardımıyle, Piyano çalıyorlar.

geniş koridorun ortasında, kısa tahtaperdelerle ufacık birer hücresi bulunan bir masanın iki tarafına, küçük büyük, kız, erkek körler dizilmişler.. Önlerinde bir iğne ile batırılarak noktalardan teşkil edilmiş birer metod !

Ellerinde kunduracı bizi, demir bir levha üzerinde pembe bir kâğıd, ve onun üzerinde de küçük küçük, içi boş karalardan teşekkül etmiş müteharrik bir demir çerçevecik... Doktor izahat veriyor.

" — Körler, işte ellerinde gördüğünüz bu "biz„ ile tahtaya "puansiyon„ denilen metod ile yazı yazmağı öğrenirler. Şu daktilolarda kabartma yazı yazmağa mahsus tuşlar vardır. Diğer köşede bildiğimiz daktilodur. Rehberimin elinde liselerin son sınıflarında okunan Fransızca bir gramer vardı.

Kitabın ortasından açarak bir kaç cümle okumağa başladı. Körler hep birden bir ellerile kabartma noktaları yoklıyorlar, diğer ellerile de "biz„lerile boş karaların boşluklarını noktalıyorlar. Daktiloların başında oturanlar da ayni şeyi yapıyor... Yazılması ve okunması Çin yazısından müşkül olan bu noktalardan yazılmış bir yazıyı elime verdiler, hiçbir şey anlamadığımı söylediğim zaman, müdür gururla ayni yazıyı bir körün önüne uzattı. Kör, cümleleri gayet güzel bir lisan ile tekrar ettikten sonra, bir de güzel tercüme yaptı. Hayretten az kaldı küçük dilimi yutacaktım. Bizim bildiğimiz daktiloda da bu zavallı küçük kız da hatasız bir dikte yapmıştı. Bu manzara karşısında insan (bıravo) demekten kendini alamıyor. Buradan dilsiz ve sağırların sınıfına girdik. Bir anfitiyatr şeklinde sıraların ortasında bir bayan "Lceture sur les lèvres„ dedikleri dudakların hareketlerile yazı yazmağı öğretiyor. Müdür derse ufak bir işaret ile başlattı. Okutan, dudaklarını oynatarak bir cümle söylemiş, benim haberim bile yok! Dilsiz ve sağırlar, hep birden karma karışık insanın kulağını yırtan bir takım sesler çıkardılar...

— Çuur tiyacı!.. yurcarran!.. caşayın pek bucuk Attaturk ?!..

Ne heceler !.. ne tuhaf sesler!.. merakla bunları öğrenmek istiyordum. Acaba bunlar ne idi? ne söyliyorlardı? Nihayet bir sağırın kaleminden çıkan kâğıdı elime verdikleri zaman şu satırları okuyorum:

" — Türkiyeyi kurtaran, yaşasın büyük Atatürk!„

Hayret! hayret! ne zekâ.. Ne hassas insanlar.. anladım ki burada yalnız

(Sonu 29 uncu sayfada)

Bekir!.. O en büyük maçlarda bile heyecan nedir bilmez. Her türlü fena bakımlara rağmen Bekirin vücudu sarsılmaz.

Bundan sonra her sayımızda spor sayfalarımız olacaktır. Fenerbahçenin eski meşhur sol açığı Bedrinin yazılarını tadla okuyacasınız.

Futbolcu Portreleri :

BEKİR

Yazan :

BEDRİ

Ben ona «Karabomba» adını koymuşumdur. Bekir ve Bekirin şutu hasım kalesi içinde bomba gibi patlar.

Bekirin vuruşlarının top üzerinde kendine mahsus tek bir sedası vardır. Ben birçok vuruşlar arasında bakmadan Bekirin şutlarını tanıyabilirim.

Bekir, dünya üzerindeki futbolcuların en çetinlerinden biridir. Onda yaradılış itibarile aklın alamıyacağı bir kuvvet ve bünye dayanıklığı vardır.

Her türlü fena bakımlara rağmen Bekirin vücudu sarsılmaz. Bu futbolcu sabaha kadar uykusuz kalır; eğlenir, içer... Ertesi gün maça çıkar en güzel oyunlarından birini oynar, yıldırım gibi koşar, aslan gibi çarpışır, goller atar.. Bekirin bünyesi çelik gibidir. Meselâ Bekir hastadır. Ateşi 39. Doktorlar yataktan çıkarsa tehlike olduğunu söyler. Bekir doktorlara güler, yataktan fırlar, soyunur futbol sahasına koşar, harikalar gösterir, goller yapar. Üstüne de buz gibi bir duş..

Bekirin hastalığı geçmiştir artık. Demir gibidir.

Bekirin meziyetleri :

Çok seri koşar.. Koşarken vücud çalımı yapar. Yüzlerce futbolcu gördüm, Bekir gibi vücud çalımı yapan birine daha rastlamadım. Bir buçuk saatlik oyunun her dakikasında Bekirde gol ümidi kırılmaz. Bekirin pasları ileri ve ölçülüdür. Yanındaki oyuncuyu ister istemez iyi oynatır. Bu çoçuğun yanında oynarken ben derdim ki : «İnsan bu yaman oyuncunun yanında gözü kapalı bile oynar..» Bekir çok iyi demarke olur, iyi yer tutar. Pası çeker. Bekir deplasmanlarda harikadır.

Bekir en büyük maçlarda bile heyecan nedir bilmez. Birçok mühim maçlarda dikkat ederim, biz on oyuncu heyecandan sapsarı kesilmişizdir. Bekirin kılı bile kıpırdamaz; dünya umurunda değildir, o oyununu bilir golünü tıkar. Oyunun son dakikasına kadar soğukkanlılığını bozmaz. Bekir her vaziyette şut çeker. Koşarken, çalım yaparken,. Bekirin şutları çok sıkıdır. Bekir kaleye şut çekerken köşe hesaplamaz. Kaleciye: «Tutabilirsen tut..» der gibi demir şutunu yollar. Top bir kere kaleyi buldu mu kâfidir. Artık onu kaleci tutamaz, tutmak isterse kendi de kalesinin içerisine yuvarlanır. Bekirin pantalonunu çekerek attığı penaltılar yamandır.

Bekirin zihnimde ve Türk futbol tarihinde yer bırakan birçok maç hatıraları vardır.

Hangi birini anlatayım bilmem ki: İttihat spor Fenerbahçe maçındaki, tek başına kuvvetli Fenerbahçe müdafilerini bir bir geçerek arka arkaya attığı iki gol. Pariste Çek Kalesine yene sokduğu 2 gol.. Burada İslavyaya attığı ve bütün takımımıza maneviyat verdiği ilk gol.

Sofyada Bulgarlara attığı goller.. Ne bileyim ben, daha dolu yararlıklar.

Bekiri daha nasıl anlatayım? O, yalnız futbolcu değildir. Koşucu atlayıcı bir atlettir de ayni zamanda.

Atletlerimiz aylarca çalışır.. uzun atlama rekoru yapacaklar.. Bekir Futbol ayakkabısı ile bir atlar. Türkiye yeni rekoru yapar.

Bekir, dünyanın meşhur Futbolcuları gibi binbir ihtimamla yetişseydi, kim bilir ne olurdu. Hiç şüphe yok ki bir oyununa binlerce lira alan dünyanın en meşhur oyuncuları, onun yanında hiç kalırlardı. Zira Bekirin mayası sağlamdır

Bekir mert bir arkadaş, uysal bir çocuktur.

Ne yazık ki, görüp göreceğimiz bu tek futbol kahramanımızın biz kıymetini bilmedik. Almanlar bildi. Almanlar 928 Olimpiyadında, Amisterdamda, bu kıymetli oyuncuyu: « Bekir.. Bekir..» diye kucaklayıp yanlarına oturttukları zaman, gözlerim yaşarmıştı. Ona, onlar kıymet veriyorlardı. Dediler ki: « Bekir Türk olmasaydı, milli takımımızın en yüksek oyuncusu o olacaktı !.»

Sözün kısası : Bekir gibi bir Futbolcu Türkiyede yetişmemiştir. Ne de yetişir artık bu gidişle...

GELECEK SAYIDA HEYECANLI BIR PORTRE.

Osmanlı İmparatorluğunun Yemendeki Son Vekili

Yemende yılan oynatılışı !..

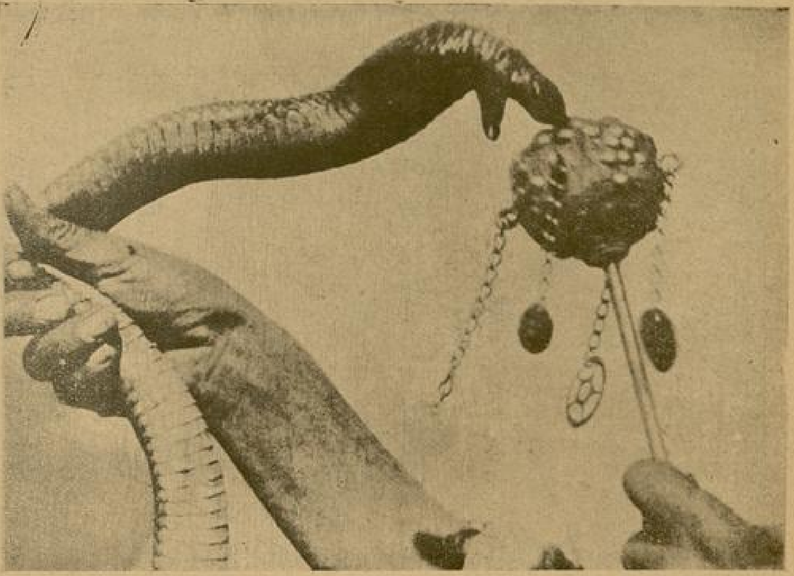

Yazan :

NACİ SADULLAH

— 3 —

Geçen nüshadan mabat ve son.

Ve biraz düşündükten sonra söze başladı :

— Yine valinin ve diğer erkânın esir bulundukları günlerdeydi. Ben, etrafımdakilere söz geçerememiştim. Ve biz; az evvel anlattığım derme çatma, silâh tutmamış redif efradile, İmamla çarpışmaya başlamıştık. Tabiî, kolayca tahmin edeceğiniz gibi de, gayet kötü bir vaziyete düşmüştük.

Ben; mevkiimiz daha fazla bozulmadan, İmamla sulhan anlaşmayı düşündüm. Ve Manahadan San'aya hareket ettim. Manahayla San'a arasında, tam üç gün süren uzun bir yol vardı. Ve ben, bu yolu aşıncaya kadar yolun iki tarafı; çarpışmalarda şehit düşmüş askerlerimizin, açlıktan, sefaletten ölmüş halkımızın cesetlerile doluydu. Bu feci yolculuğun dehşeti bende, İmamın tekliflerine baş diremek cesaretini tüketmişti; ve onunla, oldukça aleyhimize şartlarla anlaşmak mecburiyetinde kalmıştım.

Bay Mahmud Nedim Akdilek, kısa bir sükûttan sonra güldü :

— Aradan seneler geçti. Ve bu geçen senelerin hadiseleri, bizi İmam Yahya ile iki iyi dost haline getirdi. Bir gün, hususî bir sohbet esnasında idi. İçleri yıldız yıldız parlayan gözlerini, gözlerimin içine dikti, baktı baktı ve :

— Bay Nedim, dedi, seninle ilk karşılaşmamızda, hoşuna gitmeyen şartlarımı kabule mecbur kalışının sebebini biliyor musun ?

Ve cevab vermemi beklemeden ilâve etti :

— Eğer ben, Manahayla San'a arasındaki yolun iki tarafını, şehit redif efradı ve perişan Türk ölüsü kılığına girmiş adamlarımla doldurtmasaydım, seni karşımda, olur olmaz tekliflere kavuk sallamayan, çok kuvvetli bir mümessil olarak bulacaktım; ve itiraf et ki ben sana o çok lehimdeki muahedeyi imzalatmaya; bu haddızatında çok basit görünen hile sayesinde muvaffak olabilmişimdir !

O zaman, şimdi hatırlayamadığım sudan bir cevapla, ve zoraki bir tebessümle karşılaştığım bu sözler, içimi hayret ve takdirle doldurmuştu. Zira, Manahayla San'a arasındaki yolun etrafını dolduran cesetlerin (!) beni tethiş kasdile istiflenmiş makiyyajlı diriler olabileceğini, bütün ömrümce düşünsem tasavvur bile edemezdim !

Ve bunu öğredikten sonra, İmamın yaman kurnazlığına parmak ısırmaktan kendimi alamadım.

Epi yorduğum değerli muhatabıma teşekkür ve veda etmeğe hazırlanıyordum ki :

— Size, dedi, sırası düşmüşken ve hazır aklıma gelmişken, epi güleceğiniz bir hatıramı daha anlatıvereyim :

Mütarekeyi müteakip, Türk ordusu, Harbiye nezaretinden, ve sadrazam Damat Ferit paşadan aldığı emir üzerine Yemeni tahliye etmişti. Bu vaziyette, ben de memleketime avdet mecburiyetindeydim. Fakat ahalinin şiddetli ısrarını, ve İmamın ricalarını çiğneyemedim. Bazı memurlar, zabitler, ve bir tabur da askerle kaldım orada.

Yemen ahalisinin üçte ikisi Tahame de, yani düzlük arazide barınır. Ve Şafii mezhebine mensubtur. Bu itibarla, Yemenin dağlık kısmındaki Zeydi mezhebinin arablarına hükmeden İmamla araları epice açıktır. Fakat şafiiler beni; en büyük aşiretlerinin reislerinden bile fazla sayarlardı.

İşte anlatacağım garip vak'ada, Şafii ve Zeydi mezhebleri arasındaki bu açıklığın büyük rolü olmuştur.

Biliyorsunuz ki, o sıralarda İmam, İngilizlerle, Fransızlarla ve İtalyanlarla istiklâl savaşına girişmiş bulunuyordu.

Bir aralık, İngilterenin Musul fevkalâde murahhası, Arabistandaki bütün İngilizlerin gayri resmî mümessili Ellenbi, İmamla muhabereye girişmiş, ve bir itilâf konuşması yapmak üzere de anlaşmış. Bunun için de bugünkü Aden valisi Reley'nın riyasetinde üç kişilik bir heyet göndermiş. Hüdeydeye gelen heyetin emrinde, yüz elli kadar da müslüman Hind suvarisi vardı.

Şafiiler; dillerini anlamadıkları bu adamları birer birer muayene etmişler, ve müslüman olmadıklarını anlamışlar. Hele İmamla konuşmak istediklerini öğrenince; epice çileden çıkmışlar ve :

— İmam!.. gâvur İmam, memleketi kâfirlere satacak ! diye ortalığı ayağa kaldırmışlar. Ve herifleri tuttukları gibi, yaka paça, tıkmışlar deliğe.

İmam, bunların tahliyeleri için bir heyet gönderdi. Şafiiler, bu heyeti de ayrı bir deliğe tıktılar. Ve bu vaziyet karşısında etekleri tutuşan İmam Yahya'nın ricası üzerine, araya ben karıştım. Ve Hüdeyde yolunu tuttum.

Neticede de herifleri güç bela kurtarıp memleketlerine gönderebildim.

İşte, şafii reislerini buna razı etmeğe uğraştığım sıralardaydı. Birgün koca Hüdeyde birden bire ayaklandı, ve ortalığı silâh sesleri, isyan feryadları doldurdu. Oturduğum yerin pencere sinden dışarıya bakınca; ecnebilerin hapsoldukları dairenin kurşuna tutulduğunu gördüm. Hatta kurnaz arablardan bazıları, bu dairenin karşısındaki minarenin şerifesine çıkmışlar, oradan ateş ediyorlardı. Az sonra meselenin mahiyetini, sebebini, iç yüzünü öğrenince hayretten dona kaldım.

Meğer bazı gürültü aşıkı muzibler, cahil arablara :

— Eğer, demişler, bir iki saat daha durursanız, mahbus kâfirler kaçacaklar, zira bulundukları yere bir tayyare getirttiler !

Ayaklanan arablara, bu haberin asılsızlığını söyledim. Bir türlü inanmıyorlar, hatta beni bile İmamla ve kâfirlerle beraberlikle itham ediyorlardı. Onları, dilimin bütün tüylerini tüketerek iknaa çalıştım. Fakat tam endişelerinin yersizliğine kanacakları sırada, bulunduğumuz yere telaş, ve hiddetle bir bedevî girdi, üzerime doğru yürüyerek bağırdı :

— Ya seyyidi; seni bir baba gibi severiz ama, bizi kâfirlere değişmeyeceğin zamana kadar; yani bu ana kadar, zira şu anda, bize ihanet ettiğine kaniiz !

Ve iki adım daha atarak bana

Sonu 31 inci sahifededir.

Napoleonun Marie Louise ile evlenme merasimi. Napoleon devrine ait en meşhur bir tablodan.

NAPOLEON!

İPLİĞİN PAZARA ÇIKARILDI

NAPOLEONUN AŞK MEKTUBLARI

Bütün imparator ailesi ile saray erkânı, Compiègne'i sarayında yeni gelini istikbale hazır bulunuyordu. Ancak hava gayet fena idi. Şiddetli bir yağmur yağıyor, bu yüzden Marie Louise'i Fransaya getiren alay gecikiyordu. Napoleonun sabrı tükendi. Teşrifat merasimini bir tarafa bıraktı. Atına bindi ve maiyetinde eniştesi Murat bulunduğu halde Marie Louisie'n geleceği yoldan ilerledi. Yağmur şiddetle devam ediyordu. Her ikisi de sırsıklam olmuşlardı. Nihayet Suvason (Suason) civarında bulunan Korsel köyüne vardılar, derhal kliseye çıktılar. Biraz sonra Marie Louise dahi büyük bir debdebe ile köye vasıl oldu. Napoleon şiddetli sağnağa rağmen zevcesinin arabasına koştu. Kapı açıldı, içeri girdi. Kızkardeşi, zevc ve zevceyi biribirine takdim etti, Napoleonun işareti üzerine kendisi diğer bir arabaya geçti. Şimdi artık zevc ve zevce yanyana bulunuyorlardı. Alay akşam üstü Compiègne'ye vardı. Napoleon, zevcesini diğer kızkardeşlerine takdim ettikten sonra, kendi apartmanına götürdü.

Marie Louise birkaç gün sonra babasına şu mektubu yazıyor idi:

"Haşmetlu Babacığım!.. Compiègne'e vardığımdan beri hemen daima onunla beraberim. Beni samimî surette seviyor. Ben dahi kendisine çok minnetdarım, ve muhabbetine samimane mukabele gösteriyorum. Öyle zannediyorum ki o, yakından tanıyanlarını her halde çok kolay teshir edebilir. Öyle bir cazip, öyle sehhar etvarı var ki, mukavemet etmek mümkün değildir."

***

Bundan beş gün sonra Sen Klu'da medenî izdivaç, ve ertesi gün dahi Parisde Louvre sarayında ruhanî izdivaç merasimi icra edildi. İmparatorun emri ile ayni günde altı bin fakir kız evlendirildi. Ertesi sene Marie Louise bir evlâd dünyaya getirdi, ve çocuk doğduğu günden - Napoleonun Jozefinden ayrıldıktan sonra neşretmiş olduğu kanun mucibince- "Roma Kıralı" unvanını taşıdı. Eski Almanya imparatorları, tac giymezden evvel bu unvanı takınırlar idi.

Bu esnada Avrupada, uzun ve yıpradıcı muharebelerden sonra bir sulh devri başlamıştı. İki sene devam eden bu sulh devrinde, bütün Avrupa ahalisi refah içinde yaşadığı gibi Napoleon ve Marie Louise dahi büyük bir saadet hayatı yaşadılar. Napoleon bütün vaidlerini tamamile ifa etti. Zevcesini derin bir aşk ile sevdi. Onun gözlerinden arzularını anladı. Hiçbirisini diriğ etmedi. Onu iyice şımarttı.

1811 Senesi sonbaharında Napoleon, on beş gün için zevcesinin yanından ayrılmağa mecbur oldu. Manş kanalında bir teftiş seyahati yapmak, İngilizlere karşı şiddetli bir ticarî harp hazırlıklarını görmek icap ediyor idi.

Marie Louise Brüksele kadar Napoleona refakat etti. Orada Lack kasrında hergün Napoleondan mektub alıyor

ve kendisi de cevap veriyor idi. Napoleonun yazmış olduğu mektublardan biri şudur:

Boleony 21 - Eylûl, akşam saat 8.

Sevgili Louise'im!..

Mektubunu şimdi aldım. Beni çok sevindirdi. Çünkü senin gibi mektubun da güzeldir. Bütün gün deniz üstünde idim. Saat dört raddelerinde İngiliz Kruvazör filosunu takip ettirdim. Hava gayet güzel idi. Sıhhatim mükemmeldir.

Ümid ederim ki iki güne kadar sana da yaz gelecektir. Burası çok sıcaktır. Rica aderim, kendine iyi bak. Bilirsin ki gerek araba ile gezinti, ve gerek sıcak sana muzırdır.

Yarın da burada bulunacağım. Çünkü bugün akşama kadar ancak deniz üstünde birtakım hareketler ile meşgul oldum. Allahaısmarladık Louise. Bütün ümidi sende olan bir adamı düşün, her halde doğru bir harekette bulunmuş olursun.

Napoleon

Napoleon bu mektubuna aldığı cevabda, Marie Louise: "bir daha asla İngilizlerin takibine iştirak etmemeği vadeylemesini„ taleb ediyordu. İki gün sonra yağmur yağmağa başladı. Napoleon mukabeleten şu mektubu yazdı:

Çok sevgili zevcem!...

Bugün biraz yağmur yağdığından dolayı çok sevindim. İyi oldu. Artık tozlardan sıkılmıyacaksın, ve seyahat senin için üzücü olmıyacaktır.

Lack'den hoşlanıp hoşlanmadığından dolayı, çok endişe ediyorum. Mamafih ümid ederim ki Belçikalılardan memnun kaldın, ve onlara karşı teveccühkârane muamelelerde bulundun. Seni nekadar çok sevdiğimi bilirsin. Buradaki meşguliyetlerimin bile, senin hakkında beslediğim duyguları cüz'ice azaltmış olabildiğine zahip olamazsın.

Seni severim....

Napoleon

*
* *

Metrnih iyi görmüştü. Fransanın Avusturya ile akdettiği «Aile ittifakı», Rusyayı Fransadan uzaklaştırmış, Çar Aleksandır İngiliz tarafına meyletmeğe başlamıştı. Halbuki Rusya, Fransa ile beraber hareket etmediği takdirde, Şimal denizinde İngiltereye karşı ticarî harbden, hiçbir netice beklenemezidi.

Zaten bu mesele hakkındaki diplomatik müzakereler de, uzlaşmağa doğru gitmiyor idi. Napoleonun tutmuş olduğu yol, müzakerelerin kesileceğini gösteriyordu. Bu esnada Napoleon bir plân tertib ediyordu. Bu plân: Avrupa sulhunun teminine hizmet edeceğini mütezammın fikrini tatbik edebilmek suretile, Rusyaya bir iki muvaffakiyetli darbe indirmekten ibaret idi. O zaman Rusya kendiliğinden Fransaya yaklaşacak, ve İngiltereye karşı Fransa ile birlikte cebhe tutacaktı. Ancak, acaba Napoleon Rusyaya karşı açacağı harbde muvaffak olabilecek mi idi? Mareşallerinden ve nazırlarından bazısı aksi fikirde bulunuyorlardı. Hattâ Petersburg sefiri olup Rusyayı iyi tanıyan Kolinkur, Napoleonu bu fikrinden vazgeçirtmek için çok çalıştı ise de, muvaffak olamadı. Napoleon kendisini çok emin bir vaziyette görüyorudu. Avsturya ve Prusya silâhla kendisine yardım etmeğe mecbur idiler. Küçük Alman hükûmetleri ile İtalya, Felemenk, Portekiz ve Lehistan asla mevzubahs olamazlar idi. Türkiye ve İsveç ise, yeni ittifak akdetmiş olduklarından, onlar dahi cenahlardan kendisini koruyacaklardı. Şu halde muvaffakiyet de şübhesiz idi.

9 - Mayıs - 1812 de Napoleon ve Marie Louise "Küçük Kıral„ı birlikde alarak Dresden'e gittiler. Bir hayli hükûmdarlar da orada toplanacaklardı. Napoleon, büyük bir ihtişam ile Fransadan hareket etti; ve ayni debdebe ile Almanyadan geçerek Dresden'e vardı. Bütün şehirler, bütün meskenler imparator şerefine donatıldı; ve bütün Avrupa hükümdarları, Avrupa sulhunun hamisi addolunan Napoleon'un emniyetini celbetmek için, Dresdene koşdular.

Marie Louise dahi orada ailesine, babası İmparator Franz ile üvey anası imparatoriçe Marya Ludovikaya kavuştu. Onlara Fransız İmparatoriçesi sıfatile muamele etti. Bütün merasimde giydiği gayet müzeyyen elbiseleri ile, bilâkis gayet sade giyinen övey anasını gölgede bırakıyordu. Napoleon, bu hususta defaatle Marie Louise'in nazarı dikkatini celbetti. Hatta bu yüzden aralarında münakaşalar da vuku buldu. Marie Louise ağladı ve nihayet arzularını zabta mecbur oldu. Kendisinin Fransız vatanperveri sıfatile gösterdiği hareketler, Avusturya imparatorunun sarayında derin bir teessür husule getirmiş olduğu gibi, yeni vatanını eski vatanına tercih eylemesi de, oldukça şiddetli kelimeler ile tenkid olunuyordu. Meternih dahi, kaşlarını çatarak derin derin düşünüyordu. İmparator Franzın kızına vermiş olduğu nasihatlar böyle bir semere mi verecekti?

Dresdende bir hayli imparatorların toplanması Çar üzerine tesir edemedi; onu, fikrini değiştirmeğ icbar edemedi. Şu halde artık başka bir yol kalmamıştı. Her halde Rusya üzerine yürümek icap ediyordu. 29 Mayısda sabah erkenden Napaleon Marie Louise ile vedalaşdı, Şarkî Prusyaya gitti. Fransız ordusu orada ileriye doğru harekete hazır bulunuyordu.

*
* *

Birkaç saat sonra postacı Marie Louise'e aşağıdaki mektubu getirdi:

Reichenbach - Oberlansitz - saat sabah 11.

Sevgili Louise'im!..

Kahvaltı yapmak için burada durdum. Fırsatdan istifade ederek, sana bu mektubu yazıyor ve senden samimiyetle şunu rica ediyorum: Daima neş'eli ol, kendini asla üzme. Sana yapmış olduğum bütün vaidler icra edilmiştir. Ancak pek az bir zaman için biribirimizden ayrılmış bulunacağız.

Arkası 30 uncu sayfada

NAPOLEON'UN birinci karısı JOZEFİN

Bundan sonra her sayımızda, bayanlarımızı alâkadar edecek olan MODA sayfamız olacaktır. Avrupanın en değerli Moda mecmualarından aldığımız, ve moda ile sanatı birleştiren örnekleri, okuyucularımıza göstermiş olacağız.

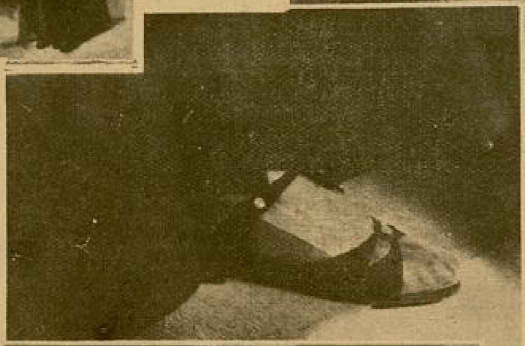

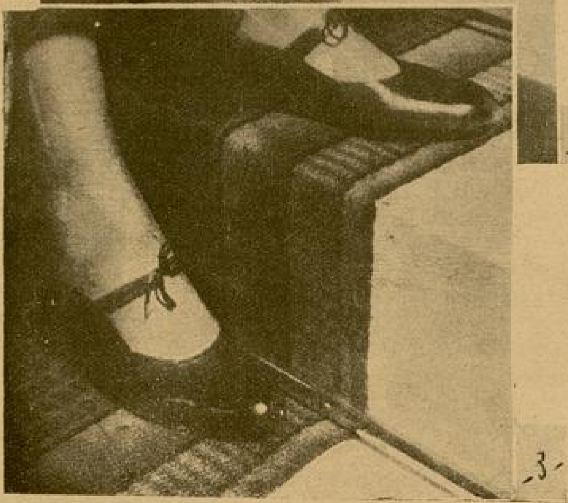

1 — Gece tualetleri altına giyilen, düz topuksuz yumuşak siyah iskarpin.

2 — Ökçesiz, önü açık, parmaklar dışarda, krepdöşinden gündüz ve gece kullanılan iskarpin; ve devekuşu tüylerile süslenmiş siyah tualet..

3— Topuksuz, oğlak derisinden yapılmış iskarpin; ve panter derisinden truvakar, ve kestane rengi elbiseyle fötr şapkayla kullanılır.

Gündüz Eldivenleri

Yukarıdan sıra ile:

1 — Numaralı ekoseden eldiven.. Kısa bileğin üzerinde bir kordelâ ile bağlı.

2 — Beyaz galoşadan eldiven " oğlak derisinden yapılmış gibi düz ve yumuşak olur„.

3 — Bej rengi düğmelerle süslü, el üzerinde dikiş yoktur.

4 — Siyah süetten, üstü brode işli..

5 — Siyah süet, üstü beyaz çizgili ve bir eklipsle süslü..

BAYANLAR

İSKARPİNLER

.... Kadın, çalışmak yolunda erkek gibi yürümeğe başladığı gündenberi, ayakkabı modasında büyük bir değişiklik, hattâ yeni bir devrim oldu diyebiliriz. Çinliler bile yüzyıllardanberi töreleri olan küçük ayak modasından vazgeçtiler. Şimdi ayaklar iskarpine göre değil, iskarpinler ayağa göre yapılmağa başladı. Kadının süs olduğu devirlerde ayaklarının küçük ve zarif görünmesi için

1 — Bu yarı spor iskarpinler: gri tayyör, siyah şapka eldiven ve siyah çantayla takımdır.

2 — Terlik gibi öğle sonu iskarpini.. Siyah kısa kollu pek sade kadife şapka ve kadife elbiseyle giyiliyor.

3 — Burnu ve ökçeleri köşeli, oğlak derisinden iskarpin: sade yakası iki renk süslü siyah elbise ve önü yüzü kapayan şapka ve tualetle takımdır.

4 — Şehirde kullanılan ve her elbiseye uyan zarif siyah süet ve rugan karışık iskarpin.

5 — Üstü fiyongolu iskarpinler, artık gündüz de giyilmeğe başlamıştır. Siyah alâgeyik derisinden yapılmıştır üstü ve arkası çizgilerle süslenmiştir.

6 — Alâgeyik derisinden açık gri, üstü kordelâlı iskarpin.

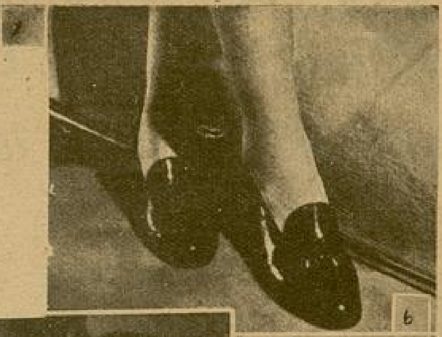

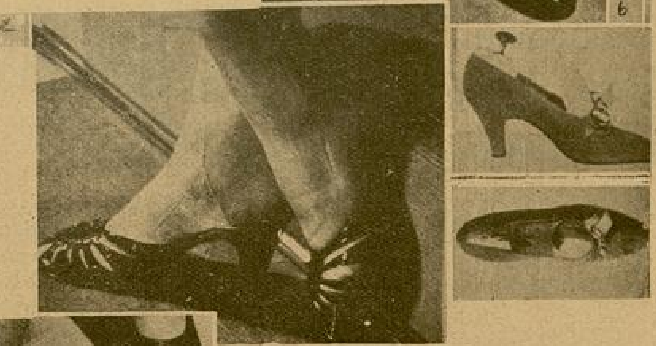

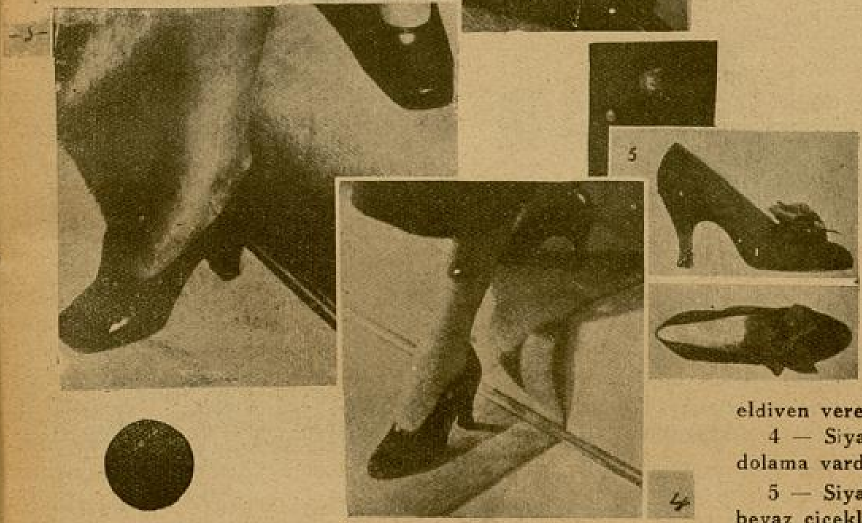

Gece Eldivenleri

Yukarıdan sıra ile:

1 — Siyah taftadan yapılmış yarım konçlu ve dolaklıdır.

2 — Organtinden yapılmış, kızgın kalıpla nakış basılmış zarif eldiven..

3 — Sade fakat çok güzel olan bu eldiven verev pililerle süslenmiştir.

4 — Siyah taftadan kısa eldiven, bilekte büyük bir dolama vardır.

5 — Siyah satenden yapılan bu zarif eldiven, bilekte beyaz çiçeklerle süslenmiştir.

SİZİN İÇİN!..

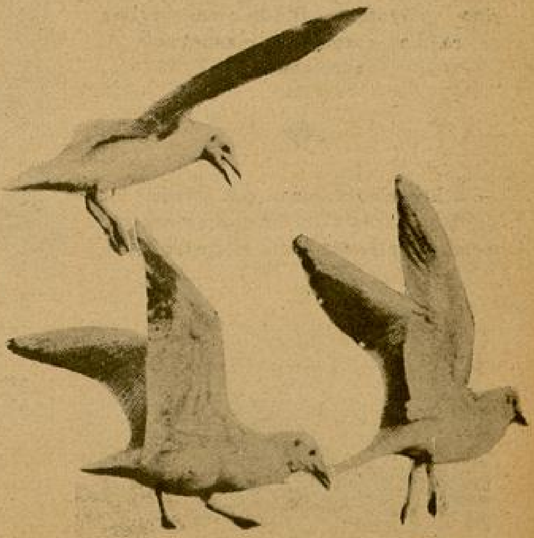

sıkı iskarpin giyebilirlermiş. Halbuki şimdi kadın, bütün iş hayatında erkek gibi çalışdığı, ve spor yaptığı, yürüdüğü, koştuğu için, artık sıkı iskarpinler geçmişe karışmıştır. Her kadın giyinişine göre iskarpin giyiyor. En lâzım olan nesne ayağın içinde rahat olmasıdır. Bunun için sokak iskarpinleri nekadar rahatsa, çay ve balo iskarpinleri de okadar sade ve açıktır. Hattâ bizim, evde kullandığımız arkalıksız terlikleri, Avrupada sokağa giymek modasına çıkarmışlardır.

BİR VAPUR KAZASININ

Hakikî sinemasını seyretmek istemez misiniz?

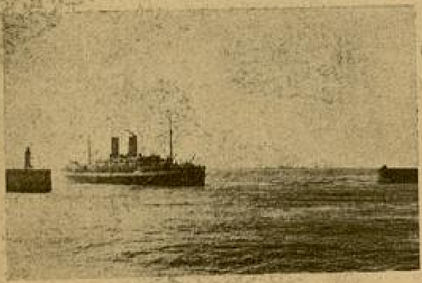

1 — Orania vapuru Leixoes limanından hareket ederken, liman dalgakıranları arasında. Arka cihette deniz üzerinde Portekiz bandıralı Loanda vapuru. Yalnız çok uzakta olduğu için görülmiyor ve Oranianın kaptanı bir çarpışma olabileceğine ihtimal bile vermiyor. Halbuki...

◆

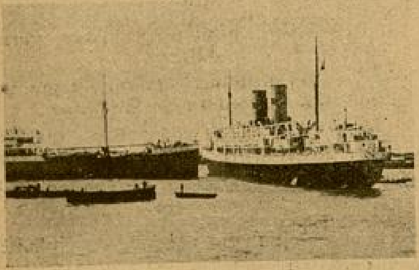

2 — Loanda tam yolla Orania'nın üzerine geliyordu. Bütün manevralara rağmen çarpışmayı mennetmek gayrikabil oldu.

◆

— 3 Loandanın burnu çok büyük bir şiddetle Orania'nın bordasına ve kumandan kulesinin tam arkasına çarpıyor.

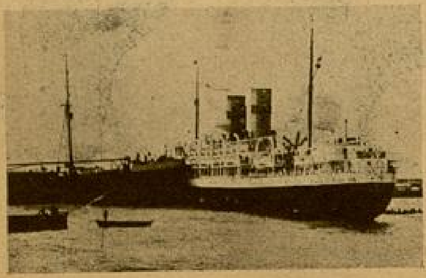

10 bin tonluk Holandez "Orania,, vapuru bir Portekiz gemisiyle nasıl çarpıştı? ve nasıl battı?

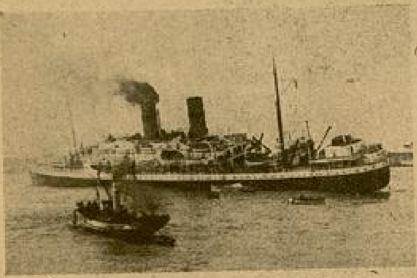

4 — Bu müthiş müsademe, Oranianın karnında büyük bir yara açtı; sular müthiş bir hızla içeriye giriyor. Orania yavaş yavaş yana yaslanıyor. Kazanlardaki ateş sönüyor. Gemi büyük bir tehlike içindedir. Batma ihtimalleri çok kuvvetlidir.

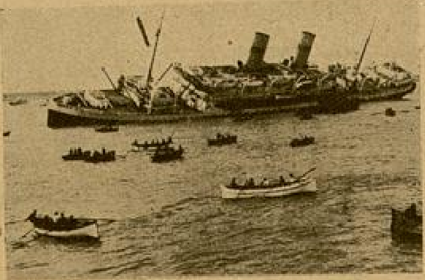

5 — Geminin akıbeti endişeler veriyor; dört bir taraftan tahlisiye kayıkları acele yaklaşıyorlar. Kazanın liman içinde olması böyle bir yardımı mümkün kılmaktadır.

◆

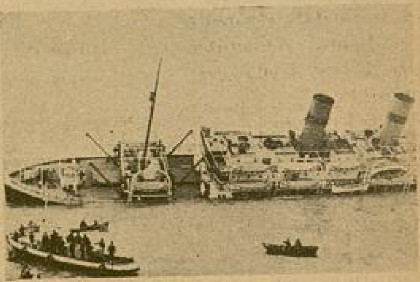

6 — Vaziyet çok ehemmiyetlidir. Yana yaslanma fazlalaşıyor. Sular bütün gemiyi dolduruyor; boşaltmak gayri kabildir. Bereket versin ki etraftan imdad yetişmiştir; nüfusça zayiat olmıyacaktır. Eğer kaza açık denizlerde olsaydı büyük bir felâketti.

◆

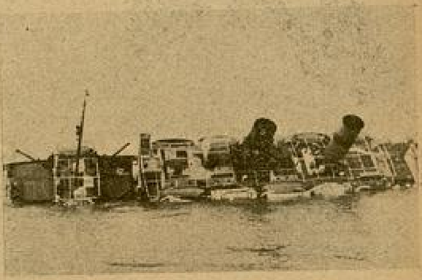

— 7 Çarpışmadan 60 dakika sonra, sular bütün vapuru istilâ etmiştir. Orania batıyor.

◆

8 — Çrpışmadan 70 dakika sonra Orania suların derinliklerine gömülmüş; denizin esrarengiz suları, bu faciayı ebediyyen örtmüştü.

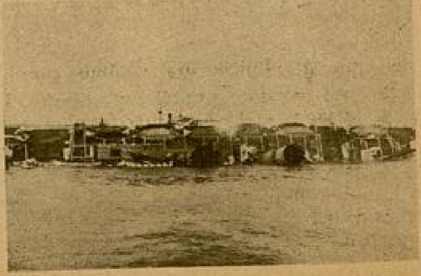

AVAR OĞLU

— Başı 6 ıncı sayfada —

— Kaçın.. Geliyorlar...

Bu sözler, her tarafa dehşet salmıştı.. Avar ülkesi hudutlarının kenarında müthiş bir panik başlamıştı. Çünkü Avar kılınçları nerede parlarsa, orada taş taş üstünde kalmazdı.

Orta Asyadan, Avrupaya doğru akıp gelen Türk uluslarının en kuvvetli bir kolunu teşkil eden (Avar)lar, İslavların set çektikleri geçitleri bir hamlede geçmişler... Azak denizi sahillerine kadar inmişler.. ve sonra, önüne geçilmez coşkun bir sel gibi, orta Avrupayı istilâ etmişlerdi... O, zaman, paytahtı (Meç) şehrinde bulunan (Gol) hükûmeti, mukavemet imkânı olmıyan bu muharip dalgası karşısında şaşırmış.. vergiler ve hediyelerle sulh teklif ederek, bu istilânın önünü almaya mecbur kalmıştı. O zaman Avarlar cenuba doğru dönmüşler, (Bizans) imparatorluğu hududuna ilerlemişler.. Şarkî Roma imparatoru (Jüstinyen)e bir sefaret heyeti göndermişlerdi. Bu sefaret heyetinin manzarası bile, Bizanslılara büyük bir dehşet vermişti. İri cüsseli Avarlar, gür saçlarını renkli ipekli kumaşlar, altın ağlarla örmüşlerdi. Sırtlarındaki keymettar deri elbiseleri, mukaddes taşlarla süslemişlerdi. Boyunlarında düz, uzun, gayet geniş yüzlü bir kılıç asılı idi. Çatık kaşlarının altında parlıyan sert gözleri, uzun ve düşük bıyıkları, enli ve geniş çeneleri, onlara esatirî birer mahlûk heybeti vermekte idi.

Bu sefaret heyeti, Bizans saraylarının göz kamaştıran salonlarında imparatora doğru pervasızca ilerlemiş... Reisleri; hiçbir mukaddemeye lüzûm görmeden:

— Size zarar veren milletleri tamamen ezdik. Barbarları, artık sizin korkmıyacağınız bir hale getirdik. Bu hizmetimizin mükâfatını isteriz. Eğer siz de (Frank)lar gibi istediğimiz vergiyi verirseniz, Bizans hududundan içeri girmeyiz. Yok; eğer vermezseniz, ülkenizi baştan başa çiğneriz.

Demişti.

Jüstinyen, bu açık ifade karşısında, kurnazca hareket etmiş.. Bizansın, bu dessas diplomat imparatoru, saf ve açık kalpli Asya evlâdlarını oyalamak ve aldatmak istemişti. Maksadı da, gizlice (Frank) larla birleşmek, Avarları iki ateş arasına alarak yakıp kül etmekti.

Netekim Avarlar, Jüstinyenin sözlerine ve vaitlerine itimat etmişler, geri dönmüşlerdi. Fakat biraz sonra, (Ostrazi - gol) kıralı (Sigeber) in, gizlice harekete hazırlandığını haber alır almaz, ikinci defa olarak bu eski Fransızların üzerine yüklenmişlerdi.

Fransızlar, o kadar süratle mağlup ve perişan olmuşlardı ki, kendilerini mağlup edenlerin kimler olduğu bile, farkedememişler.. Gözlerine, bir takım müthiş hayaletler görünerek, onlardan kaçtıklarını söylemişlerdi... Fransız ordusunun dört tarafı, kılıç, kalkan ve mızraktan mürekkep bir duvarla çevrilmişti. Kral, servetinin büyük bir kısmını Avar hükûmdarına hediye etmek suretiyle, büyük bir felâketten kurtulabilmişti.

Avarların bu zaferi, onları bütün komşu hükûmetler nazarında birdenbire yükseltmişti. (Lombard) kıralı (Alboan) dan, Romadan, diğer hükûmdarlardan sefirler gelmiş.. Muzaffer Avar hükûmdarı ile muahedeler akddetmişti. Artık - İslavların (dev cüsseli adamlar) ismini verdikleri - (Avar) ların korkusu, bütün komşu millet ve hükûmetlerin kalbine yerleşmişti. Yalnız Bizans imparatorluğu, henüz Avarlar hakkında bir hükûm vermekte mütereddit di. (Bizans), zekâ ve şeytanetinin, bu saf Asya kahramanlarını mağlup edeceği zannedilmekte idi. Fakat biraz sonra İstanbula (Salak) isminde bir Avar elçisi geldi. Bu da, - evvelki sefaret heyeti gibi - açık ve dürst bir lisanla :

— (Sava) nehri üzerine kurduğumuz köprüyü bitirdik. En güzel beldelerinizden biri olan (Sirmik) şehrini ele geçirmemiz için, Hâkanımızın bir tek kısa emri kâfi. Medenî bir şehri harap etmek, ahalisini kılıçtan geçirmek istemiyoruz. Bize bu şehri teslim ediniz. Verdiğiniz vergiye de bir misli ilâve eyleyiniz. Sonra, ahırlarınızdaki en güzel atları da Hâkana hediye edeceksiniz...

Dedi.. Bu sözlerdeki katiyet, dessas Bizans diplomatlarına sert bir kırbaç gibi tesir etmişti.

Ne Bizanslıların (kudretli imparatoru), ve ne de en meşhur kumandanları olan (Tyber); Avarlara karşı mukavemet etmeyi gözlerine kestirememişlerdi. Buna binaen umumî bir müzakereden sonra; Sirmik şehri Avarlara teslim edildi. Ayni zamanda Hâkana da, istediği verginin peşinen üç seneliği olan (80 bin altın) ile, kıymettar hazine eşyalarını taşıyan katırlardan, ve en cins atlardan mürekkep bir kervan gönderildi. Bu suretle artık o muazzam Roma imparatorluğu da, Avar Hâkanının kılıcı altında, boynunu eğmişti.

Şimdi :

— Kaçın.. Geliyorlar!...

feryadı yükseldiği zaman bu acı sesler; taaâ, Sava ve Tuna sahillerinden, Bizans surlarına kadar aksetmişti.

❀

— Nereye gidiyoruz?..

— O, belli değil.. Hâkanın gözü nereyi görürse, oraya...

— E, nereye gideceğiz?..

— O da bilinemez. Hâkanın öfkesi nerede sükûn bulursa, oraya:

Avar ordusunda konuşulan sözler, hemen hemen bunlardan ibaretti. Fakat aradan çok geçmeden Hâkanın hedefi, belli oluvermişti. Bir gün Bizans casuslarından biri, at çatlatarak gelmiş.. Hâkanın çadırına girmiş.. Şu sözleri söylemişti:

— Şaman Boko - labra ile kaçan zevceniz, Libidin şehri civarından Tunayı geçerlerken, Bizans askeri tarafından tevkif edildiler. İstanbula götürüldüler.

Hakan bu sözler karşısında, sendeledi. Zevcesinin, Bizanslıların eline geçmesi, ona çok acı gelmişti. O Bizanslılar ki daha pek az bir zaman evvel onlara dünyanın en ağır, en hicabı mucip bir muahedenamesini imza ettirmişti.

Casus, Hâkanın önünde diz çökmüş duruyor.. Getirdiği bu büyük müjdenin mükâfatını bekliyordu. Çadırın içinde birdenbire bir şimşek çakmış.. Hâkanın savurduğu ağır kılıçla casusun kanlı başı, çadır kapısından dışarı yuvarlanmıştı. Ve o zaman Hâkan, büyük bir hiddetle:

— Ordu!.. Doğruca Bizans üzerine..

Diye bağırmıştı.

❀

Bizans imparatoru değişmiş.. yerine (İrakliyos) gelmişti.

O sırada Bizans, İran ordusu tarafından tazyik edilmekte idi. İran hükûmdarı (Hüsrev) in kumandasındaki İran ordusu, Anadoluyu çiğnemiş geçmiş.. Bizansın karşısındaki (Halkidon) kalesini [1] muhasara eylemişti.

İranlılarla mücadele eden İrakliyos, Avar hükûmdarı Hâkanın da cenuba doğru taşkın bir sel gibi akdığını haber alınca, şaşırmış.. Bizansın en makbul olan ipekli kumaşlarından, sarayın nadide mücevheratından, en seçme kadın ve erkek esirlerden mürekkep hediyeler göndererek Hâkanı durdurmaya çalışmıştı.

Hâkan, hilekâr Bizansa karşı kurnazca davranmıştı. Bütün bu hediyeleri kabul etmiş:

— Benim maksadım, ne imparatorun ülkesini zabtetmek, ve ne de Bizans kalesine girmek değildir. Sadece bizzat imparatorla görüşmektir. Eğer benden bir şüphesi varsa, Bizans surlarından uzak bir yerde bir mülâkat mahalli tayin etsin. Orada birleşelim. Görüşelim. Dostluğumuzu takviye edelim.

Arkası var

[1] Şimdiki (Kadıköy).

GÜNAH GÖNÜLLÜLERİ

(Baş tarafı 3 üncü sayfada)

muştu, ve adeta birdenbire; kauçuk kabuğu soyulmuş ceryanlı elektrik teli dokunmuş gibi, titremeğe başlamıştı:

— Hicran, dedim, üşüyor musun?

— Evet... Fakat tenim, etim, dışım değil, içim... İçimin, soba ateşile ısınamayan bir yeri üşüdü Celâl ağabey.

Ve; ciğerlerini, belki yüz nefesde doldurub, boşaltacak kadar bol havayı bir solukta alıp bırakırcasına, iç geçirdi. Sonra hikâyesine devam etti: Fakat başladığı itirafı tamamlamaya mecbur edilmiş bir mücrim edasile...

— Bir geceydi, dedi, yine tıbkı böyle, karlı, soğuk bir kış gecesi.

Kötü bir nezle, beynimi çürük bir yaraya döndürmüştü. Ve bütün mafsallarım beynimden de fazla sızlıyordu.

Fakat, yatağımda yatarken sıcak bir bakışın hasreti içimi, bütün bu maddî ağrıları unutduracak kadar sızlatıyordu.

Göz pınarlarım; kızgın güneş altındaki susuz topraklar gibii kup kuruydu. Ve kuru kuru yanıyordu.

Bir aralık, yarı açılan kapının aralığında onun; annemin yerini alan kadının başını gördüm.

Fakat onu tanıyamıyacaktım nerdeyse.

Çünkü yüzünde, hiç alışmadığım, görmediğim şefkatli bir ahenk vardı. Ve bu şefkat ahengi, onun daima hain, daima riyakâr manalarla dolu yüzünü, kuvvetli bir makiyyaj gibi değiştirmiş, yabancı, başka bir sima haline getirmişti adeta.

Bu şefkat, onun sade yüzünde kalmamış, sesine de bulşmıştı:

— Hasta mısın Hicran?

Sonra yanıma sokuldu. Soğuk avucunu, yanan bir soba çinisi kadar sıcak alnıma koydu. Ve:

— O o, dedi, senin adam akıllı ateşin var! A çocuk, hiç de sesini çıkarmıyorsun. Ben bu hale gelsem, evin altını üstüne katarım alimallah!

Mühim bir tehlike karşısında alınacak tedbirleri tasarlar gibi, bir müddet düşündü ve ilâve etti:

— Seni evvelâ iyice terletmek lâzım. Grib olacak bu. Ben sıcak bir ıhlamur hazırlatayım, bir de asprin aldırayım sana.

Sonra da bir doktor çağırtalım!

Ondan gördüğüm bu ummadığım ihtimam, ve müşfik alâka beni şaşırtmıştı. Onun, kabuğu köseleleşmiş ruhunda, iğreti bir şefkatin filizlenebileceğine bile inanamıyordu gönlüm:

— Ehemmiyetli birşeyim yok, dedim, sıcak bir ıhlamurla asprin çok bile. Doktor için boşuna zahmet etmeyin!

O, bana iyice örtünmemi tavsiye ederek odamın kapısını çekerken:

— Yok, yok; dedi, en büyük derdler, böyle ufak tefek görünen şeylere ehemmiyet vermemekten doğar. Her ihtimale karşı, doktor görsün bir kere!

Muhakkak ki, uzviyetimizin yorgunluğu, halsizliği, kırgınlığı, hattâ sakatlığı, maneviyatımıza da tesir ediyor. Ve kollarımızın, ellerimizin, ayaklarımızın, hulâsa, maddî varlığımızın yorgun, halsiz, kırgın düşdüğü anlarda gönüllerimiz de heyecandan, hayatiyetten, takatdan kesiliyor.

Ve o anlarda bizler, tıbkı tırnakları sökülmüş ve dişleri dökülmüş kediler gibi, en ufak şefkatlere susuyoruz.

Annemin yerini alan kadının; bana, uzviyetimin ve maneviyatımın o zayıf anında gösterdiği alâka, gözlerimi yaşartmıştı.

Ve, hastalığın çürütdüğü bir mantıkla, onun hakkında beslediğim fena düşüncelerden, kanaatlerden, hükümlerden utandım.

Hizmetçinin getirdiği ıhlamurun son yudumunu içiyordum ki, kapı yeniden açıldı.

Saniye hanımın yanında; tanımadığım bir genç vardı. O, yatağıma iyice sokulan bu yabancı erkekle tanıştırdı bizi.

Şemseddin adında bir doktormuş o. Beni, başını hafifçe eğerek selâmladı. Sıhhatimden şikâyetlerime dair sorduğu beylik suallere verdiğim cevabları dikkatle dinledi. Ve nabzımı sayarken sordu:

— Derece koydunuz mu?

Aldığı menfi cevab üzerine, kendi derecesile ateşimi de yokladı. Göğsümü, ciğerlerimi uzun uzun dinledikden sonra, endişeli bir eda ile:

— Fazla üşütmüşsünüz efendim! dedi.

Bayan Saniye; samimî görünür bir endişeyle atıldı:

— Yani korkulacak birşey mi var doktor?

O, reçete kâğıdını doldururken cevab verdi:

— Hayır... Değil... değil amma, dikkat etmek lâzım tabiî!

Ve işini bitirdikten sonra bana döndü:

— Maalesef, dedi, zatürreeye çevirmeğe pek müstaid görünen kuvvetli bir grip... Bünyenizi takviye edecek tübler yazdım. Yirmi dört saatte bir uğrar bu şiringaları bizzat yaparım. Mantol borike veriyorum. Genzinizin sökmesi için onu kullanırsınız.

Diğer hapları da, kutularının üzerlerine yazılacak tariflere göre alırsınız.

Doktorun sözleri, annemin yerini alan kadını, bir ana kadar üzmüş gibi görünüyordu.

Doktor elimi sıkarken:

— Ben, dedi, enjeksiyon için bir, nihayet iki saate kadar uğrarım!

Geçmiş olsun efendim...

Sonra, babayani bir eda takınarak ilâve etti:

— Kendinize çok iyi bakmanız lâzım ha!

Doktorun bedbin sözleri, içimi üzücü kuruntularla doldurmuştu. Bu teşhisin telkini altına girince, kendimi hakikaten fena hissetmeğe başlamıştım.

Halsizliğim, takatsizliğim, ve ağrılarım iyice çoğalmış gibi idi.

Doktor, vadettiği saatten evvel geldi. Onunla beraber gelen Saniyenin elindeki tepsinin içi ilâç şişelerile, ilâç kutularile doluydı.

Doktor; kaynattığı koca bir şırıngaya çekdiği tübleri cildimin içine boşaltdı ve, fazla oturmadan vedalaştı.

Saniye de onu geçirmeğe gitmişti.

Onlar çıktıktan sonra, mantol kutusundan aldığım beyaz tozu genzime iyice çektim.

Hicranın perde perde sönen sesini saran titreklik, perde perde artmıştı.

Son cümlesini, hissedilen bir zorlukla tamamladı. Sarı başı, topuzlanmış gibi yastığa düşdü.

Omuzları; tıbkı bir rakkase göğsü gibi sarsılıyor ve o, sebebini sezemediğim bir ıstırabla, boğulurcasına hıçkırıyordu:

— Tasavvur edemezsin, dedi, tasavvur edemezsin Celâl agabey... Bir şefkat perdesi arkasında, benim kadar zavallı bir kızcağıza kurulan tuzağın dehşetini tasavvur edemezsin!

(Arkası var)

Körler görüyor!
Sağırlar duyuyor!
Dilsizler konuşuyor!

— Başı 19 uncu sayfada —

Demircilik kısmında dilsiz yavrular demir döverlerken

yazı yazmak değil; millî his de öğretiliyor..

Buradan çıkıp atölyelerin bulunduğu diğer büyük binaya geçtik. Alt katta: marangozhanedeyiz...

Bir genç marangoz ustasının eline verilen tam on sekiz genç sağır ve dilsiz, kurulmuş birer makine gibi mütemadiyen, hiç durmadan çalışıyorlar. Ne mi yapıyorlar: Mektepte mevcut mobilyeler hep bu talebenin elinden çıkmış !.

Basit bir sandalyeden tutunuz da, aynalı dolaplar, güzel komodinler, kütüphaneler, kanepeler, koltuklar ve daha saymakla bitmiyecek birçok şeyler.

Demircilik kısmına geçiyoruz... Burada da bir demirci ustası, henüz ufak bir fındık kadar pazuları olan dokuz on yaşlarında üç yavru sağıra, ateşte kızarttıkları demirleri nasıl döveceklerini tarif ediyor. Küçük yüzü gözü kararmış, henüz tek bir tüy bile bulunmıyan göğsü, yukarıya doğru amansız bir kuvvetle fırlayan alevler karşısında pembeleşmiş. İndirdiği ağır çekiçten sonra gözlerine düşen saçlarını kaldırıyor. Eğer o sağır olmasaydı, ona hayli soracak suallerim vardı.

Şimdi dikiş atölyesindeyiz !

Evvelâ şunu söyliyeyim ki: Mektep hariçten bir şey getirtmiyor; kumaş, astar, ne bileyim ben, bir terziye ne lâzımsa içinde imâl ediliyor. Burada genç uzun boylu bir terzi ayrı ayrı çocuklarla meşgul oluyor. Sağır dilsiz belki yirmiden fazla talebe var. Hepsi grup grup çalışıyorlar.

Meselâ şurada: beş genç kız mektep mamulâtından toparlak bir masa etrafında küçük sandalyelere oturmuşlar, alaturka bir yemeği yiyorlarmış gibi, ortaya konulan ağzı açık tahta kutudan muhtelif renkte iplik yumakları alıyorlar. İşte şurada bir küçük, büyük bir terzi tavrile oturduğu makinenin önünde, bir ceketin kollarını dikiyor. Az ötede bir kızcağız çorap örüyor...

Küçük kunduracıların arasındayım..! Hepsi başlarını önündeki işlerine eğmişler; dikkatle çalışıyorlar. Birisi bir glase ayakkabının yan dikişlerini dikiyor. Diğeri bir oskar kunduranın işi bitmiş cilasını vuruyor.. bir diğeri de bir deriye kalıbın formasını vermeğe çalışıyor. Yaşlı usta başı, istidatlarının derecelerini öğrenmek arzusile sorduğum suale :

— Bayım dedi! şu küçük hakikaten

Yarım Ay muharriri, Mektep müdürü ve terzi ustasile dikiş atölyesinde.

çok istidatlı bir çocuktur. Daha buraya geleli bir sene bile olmadı. Mükemmel değilse bile, iyi bir kalfadır. Diğerleri de öyle.. Şu arap Cahitlerin de ondan geri kalır yeri yok !

Çıktık; şık palmiyeleri olan uzun, geniş bir bahçeden geçildikten sonra, dokumacılık kısmına girdik.. Buradaki gençler de - söylemeğe lüzum yok ! - dilsiz ve sağırdılar.... önlerindeki dokuma tezgâhlarına oturmuşlar.. Biri bir yatak çarşafı, biri bir kilim, biri çorap ve diğerleri de henüz anlayamadığım bir sürü şeyler dokuyorlar. Millî bir sanatımız olan dokumacılık havasını,burada bütün manasile teneffüs ederseniz. Yünlü, ipekli kumaşlar, daha doğru bir tabirle mektebin bütün mensucat ihtiyacı, işte şu gördüğünüz yedi sekiz dokuma tezgâhından çıkıyor.

Şimdi ilk kabul olunduğum salondayım.. Küçük büyük, kız erkek bir sürü âmâ yavru, kıymetli musiki muallimleri "Her Heger„ in etrafını almışlar; ellerinde keman, mandolin, viyolonsel, flüt.. bir tanesi de piyano başına oturmuş bize «Betohven» in, «Mozart» ın güzel melodilerini, bütün manasile çalıyorlar. Küçük bir yavru büyük bir kemanı küçük elleri arasına almış.. Bu yavrucuğun gözlerindeki kuvvet, kulaklarına ve parmaklarına gitmiş.. öyle bir yay çekişi var ki..

Hele şu flüt çalan iki âmâ yavrunun dudakları, mükemmel bir kemanın

Dilsiz, Sağır ve Körlerin büyük iki binası

yayından çok daha güzel sesler çıkartıyor. İnsan bir an gözlerini kapasa kendini meşhur san'atkârlar karşısında zannedecek.

Doktor:

— Bayım! Körlerin ekserisi sanatkârdır. Meselâ: şu yanyana gördüğünüz flüt çalan iki kör yavru: biri Çocukları Esirgeme Kurumundan, biri de Darülacezeden geldiler. Fakat öyle bir istidat ki tarifi imkânsız ?.. Hele küçük Şahin, çok daha iyi. Şu

Mektep müdürü Bay Doktor Necati Kiper, Yarım Ay muharririne izahat veriyor.

kemân çalan delikanlı, şu viyolensel çalan küçük, bir bestekârdır. Bunların hepsinin birleşmesile bir orkestra teşekkül ediyor. Senede birkaç konser verirler. Opret, klasik parçalar, senfoni, bütün musiki parçalarını çalıyorlar.

Beni bizzat gezdirmek suretile yorulan muhterem doktora teşekkür ederek ayrıldım. Şimdi hâlâ dudaklarından, hayatımda hiçbir zaman unutamıyacağım şu kelimeler dökülüyor :

— Cuurtiyacı.. yurcarran.. caşayın, bucuk Attaturk ?!...

Bilirsin ki ben seni nekadar çok severim. Herhalde senin sıhhat ve istirahat içinde bulunduğunu bilmekliğim icap eder. Allâha ışmarladık tatlı dostum; binlerce buseler.

Napoleon

Napoleon Glogau tarikile Posen'e gidiyor. Artık gitdikçe günler geçecek, ve Napoleondan hiçbir hayat eseri görünmiyecek. Mesafe gittikçe büyüyecek. Napoleon Posen'den Marie Louise'e şu mektubu yazdı:

30 Mayıs — saat akşam 10.

Pek sevgili dostum!...

Biraz yorgun bir halde ve üstüm başım tozlar içinde olarak şimdi Posen'e geldim. Şimdi yatacağım. Ancak, sana birkaç kelime yazmadan evvel, yatağa girmek istemem. Şimdiye kadar senden hiçbir mektup almadım. Fakat ümid ederim ki yarın alacağım. Diğer taraftan afiyette olduğunu, ve makulâne hareket ettiğini de ümid ediyorum.

Allâha ısmarladık, tatlı Louise'ciğim. Bu anda yanında bulunsaydım nekadar mutlu olacaktım bilsen!.. Fakat herhalde yakında yanında bulunacağımı ümid ederim. Bütün yüreğim ile seninim.

Napoleon

Napoleon, daha birkaç gününü Posende geçirdi, ve oradan lezımgelen emirleri verdi. Bu esnada postacı kendisine Dresdenden posta getirdi. İçinden Marie Louise tarafından yazılmış üç mektub çıktı. Napoleon derhal şu cevabı verdi:

Posen 1 Haziran - akşam saat 6.

Pek sevgili dostum, üç mektubunu birden aldım. İki gündenberi senden hiçbir haber almamış idim; ve bu iki gün bana çok uzun göründü. Mahzun olduğunu teessüfle haber aldım. Prenses Terez seni gezdirmiş, kendisine teşekkür ederim. Şimdi nasılsın? gerek halan, ve gerek Saksonya Kıralının ailesi bana pek samimî bir hüsnü kabul gösterdiler.

Beni düşünmekde haklısın. Seni sevdiğimi bilirsin; ve günde seni iki üç defa görmemekliğim, bana çok ağır geliyor. Ancak, diğer taraftan da düşünüyorum ki, üç ay içinde herşey bitmiş olacak. Allaha ısmarladık benim tatlı aşkım!

Bütün mevcudiyeti ile senin olan
Napoleon

Birkaç gün sonra Dresdenden, yeni bir hususî memur Napoleon'un nezdine geldi. Bu hususî memur vaktile Meternih ile İmparator Franz nezdinde Napoleon'un izdivaç meselesini takib etmiş olan Kont Narbon idi. Napoleon onunla beraber Thorn'a gitti ve oradan Marie Louise'e şu mektubu yazdı:

NAPOLEON
İpliğin Pazara Çıkarıldı!

— Başı 23 üncü sayfada —

Sevgili Louise;

Narbon bana senden haberler getirdi, senin çok mahzun olduğunu söyledi. Haksızsın. Çünkü sen bana cesur ve müsterih olacağını vadettin. Bu saatte sen zaten Prag'da olacaksın; ve bütün aileni görmüş, sevinmiş bulunacaksın. Ben de bu sevincine samimana iştirak ederim. Parisden iyi haberler geliyor. Kıral afiyetdedir.

Allaha ısmarladık benim tatlı aşkım. Seni çok seveni, mukabeleten sen de sev!..

Bütün mevcudiyeti ile senin olan
Napoleon

Marie Louise Prag'a gitmiştir ve bir müddet ailesi arasında yaşıyor. Bu sebebden dolayı Napoleon, kendisine yazdığı bütün mektublarında Avusturya İmparatoru ailesine, ve bilhassa İmparatoriçe Mariya Ludovikaya hürmet ve tazimlerini takdim ediyor.

Napoleon bu esnada Danzig'de ordunun başında bulunuyor. Oradan Marie Louise'e ilk ve şu mektubu yazdı:

Danzig 9 Haziran — saat 6

Sevgili Louise'im:

Bohemyaya gittiğinden beri, senden henüz biçbir mektub almadım. Ancak ümid ederim ki bu akşam mektubunu alır, ve kızkardeşlerin ile birleşdiğinden dolayı, sevinçler içinde bulunduğunu da işidirim.

Ben hergün, sabahın saat ikisinden itibaren at üzerindeyim. Öğleyin eve gelir, iki saat uyurum, ve günün diğer kısmını askeri teftiş etmekle meşgul olurum. İşte benim günlük hayatım bundan ibarettir. Sıhhatim çok iyidir. Küçük Kıral dahi afiyetdedir ve artık sütden kesilmiş olacaktır. Ümid ederim ki sen de kendisine dair haberler alıyorsın.

Seni çok arzulamışım, ve biran evvel görmek istiyorum. Bütün işlerime ve yorgunluklarıma rağmen bende bir eksiklik duyuyorum. Bu eksiklik de, seni günde birkaç defa görememezliğimdir.

Allaha ısmarladık, sevgilim. Kendine iyi bak, daima neş'eli ol. Beni sevindirmek için yegâne yol budur.

Sadık zevcin
Napoleon

Napoleon Danzigden Königsberg tarikile Marienburg'e vürudunda, Marie Louise'in Pragdan göndermiş olduğu mektubu aldı. Marienburg'da Napoleona mutantan bir istikbal resmi yapıldığı gibi şerefine balolar, ziyafetler ve şehrayinler de icra olundu. Napoleon, yapdığı bütün teftişler ve müzakereler arasında, vaziyeti iyiden iyi tedkik için de vakit bulduğu gibi, Marie Louise'e de şu mektubu yazdı:

Marienburg 12 haziran - sabah saat 7

Sevgili Louise'im:

Duygum beni aldatmadı. Senden dört mektub aldım. Kızkardeşlerin ile amucanın yanında bulunduğundan dolayı, çok sevinçli olmalısın. Kendisine karşı çok hürmetim olduğunu Grandük Karl'e söyle. Ümid ederim ki nezdinde ikamet ettiğin Prens Klari'ye bir hediye vermişsin. Çünkü öyle icap eder. Eğer vermemiş isen Pragdan yola çıktığın esnada ver. Herhalde altın tütün tabakası hediye etmek caiz değildir. İçinde isminin ilk harfleri hakkedilmiş olmak suretile, herbiri 1000, 2000, 3000, 6000 franklık yüzükler ver. Bu hususta başmabeyinci ile görüş. Şimdiye kadar sana hizmet etmiş olanlara, ve bilhassa eski muallimine çok para ver. Ümid ederim ki Montesqusiou senin Haziran tahsisatını tediye etmiştir. Bu suretle bol bol sarfiyatta bulunabilirsin.

Pragda bir hatıra bırakmak için şehre bir bergüzar hediye et. Onu Paristen getirtebilirsin.

Ve nihayet, senin huzurunda Fransa ile onun siyaseti hakkında, ihamlı sözler söylendiğinden dolayı asla üzülme.

Bütün mevcudiyetile senin olan
Napoleon

Napoleon Königsberg de menzil ambarlarını teftiş ettikten sonra, İnsburg tarikile ordusunun umumî karargâhı olan Gumbinnen'e vardı. Bütün hazırlıklar bitmişti. Ordu harekete koyuldu. Kowno üzerinden Wilna'ya doğru yürümeğe başladı. İmparator muzafferiyetten tamamile emin bulunuyordu.

Napoleon Wilna'dan Marie Louise'e şu mektubu gönderdi:

Wilna 30 Haziran — saat 1.

Sevgili dostum!..

Şimdi bu mektubları yazdığım Wilna'da, çok meşgul bulunuyorum. İşler pek mükemmel gidiyor. Düşmanın plânları imha edildi. Sıhhatim yerindedir. Seni düşünüyorum. Bilirim ki seni çok seven pederin, seni pekçok okşayor. Benim tarafımdan da kendisine teşekkür et. Cümleye saygılarımı sunarım. İmparatoriçenin hastalığından dolayı çok müteessirim. Küçük Kıralın sıhhati mükemmeldir.

(Arkası var)

Ben öldükten sonra

Dirileceğimize İnananlardanım!..

— Başı 13 üncü sayfada —

Nisan; ölü toprakların ta içlerindeki tohumları, kat kat donmuş çamur kabuklardan dışarı fışkırtan, ve küstah bir yosma gibi bir geçişile, bir gelişile.. bir göz kırpışile.. bir süzülüşü, ve bir dokunuşile insanı türlü türlü çılgınlığa fışkırtan bahar; ağaç iskeletlerinin çıplak dallarını, ve genç şairin damarındaki kanı tomurcaklandıran bahar; söyleyiniz bana bir ba'sü badelmevt tablôsu değil de nedir ?

Ben İsanın Lâzarı dirilttiğini temsil eden levhalar gördüm. Burada dirilen adam sıskadır. Derileri yeşil ve sarıdır. Hele gözleri, gözleri maverayı görenlerin ve artık maveraya aid olanların bakışlarile doludur.

Halbuki Nisanın dirilttikleri, baharın; ölümün, ataletin elinden çekip aldıkları ölüler pembe tenli, sıhatlidirler. Ve gözleri hayata, dünyayı yeni görenlerin saf ve ümit dolu bakışlarile bakarlar.

Onlar, dirilenler güneşten henüz kopmuş bir ateş parçası gibidirler. Ve sanki fezada kapılacak bir cazibe ararlar; ve bu cazibeyi bulurlar. Bu cazibeye kapılarak bir (manzume) teşkil ederler... İlk ateş hafifler.. hayat olur, yeşillik olur, ağaç olur, çiçek meyve olur, sonra kurtlar, başlar. Sonra kurumak devresi, solmak devri başlar ve sonra -nasıl asırlar içinde bir yıldız soğur ve nasıl bir âlem mahvolursa- on iki ay gibi kısa bir devre içinde dirilenler yeniden ölürler.

Ve işte bunun içindir ki her sene baharda insanların kalbinde yeni, yeni aşklar doğar.

Dirilen ölüler mazilerile alâkalarını kesenlerdir.

Ağaç, geçen seneki yapraklarının hasretini mi çekiyor zannediyor sunuz ?.. Havuz kenarları, sarmaşık dalları arkasında gizlenen bir sene evvelki ma'sum menekşelerin kokusunu unuttu. Parkların, bahçelerin tarhları; bayırlar, kırlar, ovalar, dağlar geçen sene buraları süsleyen çiçeklerin rengini bile hatırlamıyor.. Bu tabiatın bir cüz'ü olan genç kıza bir sorunuz. Geçen sene yemiş ağaçları çiçek açtığı vakıt, kırlara beraber gittiği delikanlının ismini artık bulamıyor.

Ve şu delikanlı geçen baharın güneşi ılık; gölgesi serin bir gününde nemli çimenlerin üzerine beraber oturduğu maşukasının gözlerinin rengini, teninin kokusunu hatırasından silmiş...

* * *

Elbette canım, yeniden bahar geldi. Elinizi kaldırınız. Parmaklarınızı biribirine yaklaştırınız; ve onları biribirine sürünüz. O zaman göreceksiniz ki: iki parmağınızın arasında ipek gibi yumşak ve ince bir varlığın, gözle görülemiyen mevcudiyetini hissedeceksiniz. İşte bu dokunduğunuz şey Nisandır... Nisanda Bahar... Nisan havasında Bahar öyle kesifdir ki, el ile tutulabilir.

FATUŞ

Başı 17 inci sayfada

yabana atılacak mülklerden değildi. Hem Hafız Tırpanın oğlundan bin kat daha güzeldi. Hala, Hafızı savup biraz düşünme fırsatı kazanmak istiyordu. Tırpanların paralarına aldanup kızı oraya evermek akıl kârı değildi. Nare yanardı kızın başı.. Çünkü Tırpanlar bütün gelinlerini halayık gibi kullanmak isterlerdi.. Şirret insanlardı Tırpanlar ama; paranın gözü kör olsun.. Hafızın Tanrı şahit, bir kusuru yoktu. Hala düşündü taşındı kızın başını nare yakup sonunda ecir çekmektense, kızı Hafıza vermek evlâ idi. Hem Hafızda bu değirmenler varken...

❖

Hala ertesi gün uğrayan Hafıza "söz kesildi,, dedikten sonra, Tırpanların elçisine de son sözü söylemişti :

— Birşey demek elimden gelmez, geç kaldınız kardeş. Bir kız beş kapıya adanmaz. Hafız daha evvel söz aldı, Ondan dönmek namussuzluktur.

❖

Hafız bir yandan düğün hazırlığı yaparken bir yandan da tetik davranıyordu. Namussuz adamlardı bu Tırpan zadeler, adamı durup durup günaha sokarlar, başını belâya musallat ederler.

Beri yandan Tırpan zade şehre indi. Hayra alâmet değildi bu...

❖

Bir sabah dönen çarklar durdu değirmende.. Sular kesildi birden,. Gacur gucur dönen çarklar dönmez oldu. Su hızını kayıb etti. İçeride taşlar durdu. Çuvale akan un durdu. Herkes biribirine bakakaldı. Şehirden gelen tahsildar kulağına çalınan haberi değirmene bırakıp, öyle geçti öteki köye.. "Tırpan zade çayın suyunu tarlalarını sulamak için önlemiş... Suyun yolunu tarlalarına çevirmiş.,

❖

Hafız, hala Hanımdan kötü haberi alınca önüne baktı. Ve bir yere uğramadan doğru camideki odasına çekildi. Hala demişti ki :

— Neylersin? Zaman bunu icabettiriyor. Mağdur kız ömründe gülmedi. Bari biz onu elimizle göz göre göre ateşe atmayalım..

Bu haberi Fatuşa verdikleri zaman o, sade gözlerini kapadı. Ve düştü bayıldı :

— İstemem.. istemem diye...

❖

Tırpan zadeler hazırlıklara başladılar. Belki hala döner, sözünü tutmaz diye, işi acelede bitirmek istiyorlardı. Bir hafta sonra nikâh, düğün herşey bitmiş olaçaktı.

❖

Taşınıyordu, bütün köyler taşınıyordu köye.. Çıngır çıngır talikalar günlerce süren uzak yollardan davetli getirmişlerdi. Tırpan zadenin zenginliğini.. Fatuşun güzelliğini duyan, görenler eşek sırtında günlerce sallanmaktan, yol almaktan yılmamışlardı. Kaynaşıyordu Tırpanın evi. Kadın erkek ile dolup boşalıyordu, boşalıp doluyordu.

Talika kum gibi,. Araba pıtrak.. Katır boncuğundan örülü koşumları ile korumlu atlarila dolmuştu köyün meydanları.

Geceye yaklaşıyordu vakit... Herşey bitmişti. Kına konmuş, oyunlar oynanmış, yemek yenmiş, içki içilmişti. Bütün gözler buğulanmış, bütün kafalar dönmüştü. İçkiden ve uykudan... Fatuş bahçeye su içmek için çıkmıştı.

— Yanıyorum, soğuk su içeceğim diyerek halasına.. Kızı duvaklarile gerdeğe sokacaklardı şimdi. Geç kaldı Fatuş. Bir çocuğa :

— Hadi aban nerde bak, çabuk gelsin söyle de.. diye aşağıya saldırmışlardı.

Çocuk haber getirdi :

— Kimse yok; diye..

Fenerini yakan bahçeye fırladı. Bir an içinde bahçe donanma gecelerine dönmüştü.

❖

Esiyordu rüzgâr.. Uçsuz bucaksız ekin tarlalarının yelelerine yapışarak. Toprak sağrına topuk vura vura tarlaların...

Bir at başı havada koşuyordu. Koşuyordu at başı.. Uzağa doğru..

Fatuş kucağındaydı Hafızın... At başı soluyor. Koşuyordu at başı..

Esiyordu rüzgâr. Fatuşun saçlarını, duvağını, tellerini uçura uçura.. havalandıra havalandıra esiyordu..

Osmanlı imparatorluğunun Yemendeki son vekili

— Başı 21 inci sayfada —

epice sokuldu. Ateş püsküren gözlerini gözlerime dikti :

— Halâ tayyare getirtmediklerini iddia ediyorsun değil mi ? dedi.

Kemali sükûnetle cevap verdim :

— Evet !..

O zaman beni çatlatırcasına, boğulurcasına, öldürürcesine güldüren birşey oldu. Arap; tıpkı itiraftan kaçınan bir suçluya, inkâr edemiyeceği kadar sarih bir vesika gösterir gibi :

— Ya, dedi, bu ne ? Buna ne diyeceksin !

Hikâyesini kesen Bay Mahmud Nedim Akdilek gülerek sordu :

— Gösterdiğinin ne olabileceğini tahmin edersiniz ?

Bugün maalesef hakikaten mağdur mevkide bulunan değerli muhatabım, hikâyesini tamamlamakta gecikmemekle, beni boşuna zihin yormaktan kurtardı ve :

— Arabın elinde, dedi, bayağı bildiğimiz, alelâde bir şemsiye vardı.

Meğer, biçareler, ömürlerinde ilk defa gördükleri bu garip nesnenin, dümesine basınca açılan, ve sapına tutunanlarla beraber kartal gibi havalanan nev icad, ve yaman bir tayyare olduğunu sanırlarmış !

Not defterimi cebime yerleştirirken güldüm.

— Desenize, zavallı mahbuslar; yağmurdan kaçarken doluya değil de, kurşuna tutulmuşlar!... (Bitti).

MORG

— *Başı 15 inci sayfada* —

nazaran, mahkeme kararile bir suçlu morga (! ?) gönderilmiş.

Halbuki, tıbbı adlînin, biri morg, biri kimyahane, ve diğeri müşahedehane olmak üzere üç şubesi vardır.

Kimyahanemizin muhtelif şubelerinde, yapılmayan tahlil ameliyesi yok gibidir. Meselâ, sade zehir aramakla meşgul olan bir şubemiz vardır. Faraza geçenlerde, gayet garip ve fevkalâde bir vak'a oldu. Bir adam ölmüş, ve tabiî ecelile ölmüş gibi gömülmüş. Sonra birisi çıktı bu adamcağızın zehirlendiğini iddia etti. Biz bu şüpheli ölünün mezarını açtır dık. Tabiî ceset çürümüş, topraklaşmıştı. Fakat biz, bu topraklardan, biçarenin hakikaten zehirlendiğini tesbite muvaffak olabildik.

Bize bir kan, ve bir leke gelir. Biz bu lekenin mahiyetini kaolyca meydana koyarız; ve kanın, insana mı, hayvana mı ait olduğunu, hattâ, vücüdun neresinde, nasıl, neyle ne vakit açılmış bir yaradan aktığını bile tayin edebiliriz.

Yine meselâ, bize, çürümesi yaklaşmış ufacık bir kemik parçacığı, hatta bir kıl getirirler. Biz, kemiğin, ve kılın, insana mı, hayvana mı ait olduğunu meydana çıkarırız.

Hattâ kemiğin sahibinin cinsiyetini ve yaşını bile isabetle tahmin edebiliriz.

Kan tahlilleri, bilhassa izalei bikir davalarında çok yapılır. Ve yine biz, bilhassa bu davalarda çok garip neticelerle karşılaşırız.

Hattâ daha on, on beş gün evvel, bir vesileyle muayeneye gönderilen bir kadın, hepimizi hayrete düşürdü.

Zira, tam yirmi sene resmî vesika ile icrayı fuhuş etmiş olan bu kadının bekâreti zedelenmemişti bile !

Değerli muhatabım, kısa bir sükûttan sonra ilâve etti :

— Bu bahis çok uzundur. Ve bu meselede cemiyet maalesef çok nankördür, ufak bir kazaya kurban giden zambak kadar temiz kızcağızlar "orospu„ damgasına mustahak görülüyorlar.

Ve meselâ bu az evvel söylediğim kadar sürtük, yıllanmış bir fahişe, uzviyetinin basit bir hususiyeti sayesinde, bakire sıfatını muhafaza edebiliyor. Ve "kız oğlan kızım ! „ diye çıkıyor ortaya !

Epi yorduğum kıymetli, tecrübeli, çalışkan ve zeki doktora teşekkür ettim. Ayrılırken :

— Belki, dedi, işinize yarar.. Size bir de istatistik rakamı vereyim.

Ve, duvardaki cedveli yokladıktan sonra ilâve etti :

— Tıbbı adlînin ilk açılma senesinde gönderilen ölülerin ve delilerin adedi sade 450 idi.

Halbuki bu sene, bu yekûn tam 14550 ye yükselmiştir !

Merdivenleri basamaklarken ben düşünüyordum :

— Aradaki geniş farkı; cinayetlerin çoğalışına mı, yoksa müessesenin tekâmülüne mi atfetmek lâzımdır?

YARIM AY'IN BİLMECESİ

No. 4

Yukarıdaki resimler iki meşhur atalarsözümüzü gizlemektedir. Resim ve harflerin yardımıyla, küçük bir araştırma ile bunları çözebilirsiniz. Bu bilmeceleri doğru çözenlere armağanlarımız :

Birinciye : Bir pardüsülük kumaş; ikinciye bir mantoluk kumaş; üçüncüye büyük futbol topu; dördüncüye maroken evrak cüzdanı; beşinciden on beşinciye : Dolma kalem; fotoğraf albümü; yaldızlı defter; on altıncıdan yetmişinciye değerli birer kitab; yetmiş birinciden yüzüncüye Yarım Ayın altı aylık abonesi;

No. 4 YARIM AY BİLMECE KUPONU No. 4

İkinci Sayımızdaki Bilmecenin Doğrusu:

“Akılsız baş (kafa) anahtarsız kilide benzer„.

Birinci: **İpekli elbiselik kumaş** — Ankara istasyon müdürü Bay Asaf Sargın kızı Nurten Sargın.

İkinci: **Evrak çantası** — Saray kazası tüccardan Bay Hüseyin Hüsnü oğlu Kemal Ertunç

Üçüncü: **Portföy** — İstanbul Kuleli Askeri lisesi No. 26 Cihad

Dördüncü: **Fotoğraf albümü** — Osmaniye yol müteahhidi Bay Eşref Akgün kızı Perihan Akgün

5 — 7: **Eldiven** — İstanbul Beyoğlu üçüncü mekteb muallimi Sacide Uluç; Trabzon lisesi 288 Bay Ahmed; Samsun posta telgraf sevk memuru Nuri.

8 — 10: **İpek çorap** — İstanbul Aksaray haseki caddesi Hilâliahmer hemşireler mektebinde Haslet Rafet; Erzurum ışıldak I mlz. Cevadın kızı Muazzez Cevad; İzmir Tepeçik meydan sokak No. 24 Bayan Huriye

11 — 15: **İpek mendil** — İstanbul Kadıköy Kız Orta mektebi 2 numaralı Ferzane Özer; İstanbul Harbiye mektebi birinci sınıf 1020 Aziz; Ankara Atatürk Terbiye Enstitüsü Beden Terbiye şubesi 87 Şinasi Güngör; Uşak şeker fabrikası muhasiplerinden Arslan Akdeniz; Konya lisesi 216 Şinasi Tokgöz

16 — 50: **Kitap** kazananlar: — İstanbul Kuleli askeri lisesi 791 Muzaffer; Ankara askeri fabrikalar levazım şubesinde muhasip A. Celâl Şahin; Ankara Gümrük inhisarlar vekâleti levazım müdüriyeti kaleminde Bayan Bedriye; İstanbul Pertevniyal lisesi 448 Özer Ekinci; İzmir Alsancak posta çevirgeni Bay Ethem oğlu Şükrü; Ceyhan inhisarlar eksperi Zeki Akgün; İstanbul kız lisesi 246 Nebahet; Adana erkek muallim mektebi 370 Çetin; Edirne erkek lisesi 227 T. Bilgin; İstanbul Haydarpaşa lisesi 1031 İhsan Necati; Bursa erkek lisesi 488 Şefik; İzmit Kozluk bostan sokağı 13 numarada Mediha; Balıkesir Aygören mahallesi No. 33 Müfide Muhtar; İstanbul Bay Cafer apartımanı Bayan Samime; Tirebolu Ziraat Bankası muavini Hamdi Gönül; Nazilli 5 eylül okulu beşinci sınıf talebesi; Karaman Ziraat Bankası çevirgeni Kenan Özgen; Adana inhisarlar baş müdüriyeti imalât memuru İbrahim Yüksel; İstanbul Vefa erkek lisesi 1072 Fethi; İnegöl orta mektep 52 numara Vehbi Nuyan; Milâs orta mekteb M. Değirmencioğlu; Niğde orta mektep 243 Huriye Sayın; İstanbul Kuzguncuk Behlül sokağı 30 Basil Leilemides Aktan; İstanbul istiklâl lisesi 179 Mehmed; Ayvalık gümrük caddesi Türk bakkaliyesi Cevad; Maraş tapu başyazıcısı Hüseyin Ünsal oğlu Abdullah Ünsal; Mağnisa ziraat bankası memurlarından Muzaffer; Ankara valisi Bay Tandoğan oğlu Rasim Tandoğan; İstanbul Maltepe askeri lisesi 3005 Şevket; Küre kazası hükûmet tabibi Yafes Oral kızı Sevim; Adapazarı Sabiha hanım mektebi 47 numara Semiha; Ankara Hamam önü Öksüzce sokak numara 5 Huriser; Kütahya lisesi talebesinden 327 Kemal; Silifke Cümhuriyet mektebi muallimlerinden Sami Göksu; İnebolu gümrük ambarı memuru Fuad Uz zevcesi Lütfiye Fuad.

51 — 100: **Yarım Ayın 5 - 16 ıncı sayısına kadar abonesini kazananlar:** İstanbul Erenköy kız lisesi 27 Bayan Saime: İstanbul Bakırköy Sakız ağacı Kapamacı sokak 31 numara Madlen Yazıcıyan; İstanbul Haydarpaşa lisesi 1237 Hüseyin; İstanbul Notrdam Dösiyon talebesinden Jale Günay; İstanbul Boğaziçi lisesi 338 Sabahat Karamanoğlu; Ankara kız lisesi 1051 Nevzad; İzmir Güzel yalı tramvay caddesi numara 1062 Yılmaz Taner; İzmir Tilkilik orta mektep talebesinden 242 Bekir; Edremid yukarı çarşıda berber Bay Mehmed yanında Naci; Menemen noterlikde Bay Kemal; Tarsus orta mekteb 199 Orhan Öz; Bandırma Ucuzluk Bonmarşesi sahibi Mehmed Dönmez? Konya vilâyeti varidat kâtibi Mehmed Rauf Güngör; Bilecik orta mektep son sınıf Kemal Gürer; Çanakkale hava rasat müdürü refikası Behice Donay; Bursa kız lisesi numara 248 Türkân Özer; Kırklareli orta mektep 99 Şerif Baykurt; Yozgad başmuallim R. Turfan; Eskişehir Aile Yatı Mektebi muallim Cemal Tantaş; Afyon lisesi 589 Said Olgay; Sivas Sarı şeyh mahallesinde 25 numaralı evde Güner Süzen; Bitlis piyade alayı karargâh baş çavuşu Şecaaddin; Edirne lisesinde No. 8 Enver; Sivas Dumlupınar okulu okutanı B. Aydoğ; Kayseri lisesinde 491 Bekir Aktuğ; Zonguldak orta mektep 26 Samih Kutlu; Samsun lisesi kooperatif müdürü Hüsameddin; Diyarıbekir posta telgraf baş müdürlüğünde muhasebe memuru Şekip; Malatya lisesinde 199 Yaşar; Mersin kışla caddesi kunduracı Bay Nedimden Samiye; Bolu yüzbaşı Bahaddin kızı Türkân; Çankırı orta mekteb numara 862 Kemal Alp; Isparta orta mekteb 335 Feridun Yıldırım; Gümüşane Teke köyü mektebi muallimi Cavad Sargınalp; Amasya Karşıyaka mahallesi 19 Tevfik Akalın; Tokat Nk. Tb. Asubay Fehmi Anda; Kastamoni lise 305 Nihad Tezeren; Urfa orta mekteb 93 ve 95 numaralı Necmi ve Muzaffer; Tekirdağ Namık Kemal caddesi belediye karşısı 3 numara Bay Mahmud refikası Mehpare; Denizli Gazi mektebi dördüncü sınıf Şehap Ragıp; Burdur orta mektep 20 numara M. Hilmi; Konya orta mektep 108 Ali; Gaziayıntab lise 135 Nureddin Kutlu; Giresun noter dairesi tebliğ memuru Ali Rıza Kutlugün; Mardin Türk Amerikan kütüphansi Melek Donat; Aydın Ramazan paşa camii civarında 16 numaralı evde Nacı Hazar; Trabzon posta ve telğraf baş müdüriyeti muhasebe memuru Tahsin; Van beşinci talim bölüğü başçavuşu Sabri Ercenk; Siird Gazi ilkmektebi 34 numara Neced Hatunoğlu.

Dünyanın en eski tanınmış markası olan BOTOT diş macunu ve diş suyunu tercihan kullanınız.

YARIM AY

Her ayın 1 inde ve 15 inde çıkar

İdarehanesi: Resimli Ay Basımevindedir

		Yıllığı	6 Aylığı
Abonmanı	Türkiyede	350 kr.	175 kr.
	Dışarıda	20 İs. fr.	10 İs. fr.

Yazı çevirgeni: Emin Refik Müslümoğlu

Basan: Resimli Ay Basımevi T. L. O.

İsimlerine kur’a düşen İstanbul okurlarımızın, Resimli Ay Basımevine müracaat ederek hediyelerini almaları rica olunur. Taşra okurlarımızın armağanları posta ile gönderilmiştir. Abone kazananların mecmuaları muntazaman gönderilecektir.

NEVROZİN

Grip, enflüenza ve soğuk almalarda

Muhakkak NEVROZİN Kullanınız.